

RETNING

Strategisk kulturplan for Bærum kommune

2013–2023

BÆRUM KOMMUNE

RETNING

**Strategisk kulturplan
for Bærum kommune**

2013–2023

Foto:
Jan-Erik
Kjøland

Nansenparken,
Førnebulandet

«Noen ganger kommer de gode tingene til oss så stillferdig. Og ingenting kommer fullt ferdig. Det er det vi gjør ut av det vi støter på, som avgjør resultatet. Hva vi velger å se, hva vi velger å spare på. Og hva vi velger å huske.»

Linda Olsson

La meg synge deg stille sanger

Forord

Kulturlivet er i stadig endring. Globalisering fører til økt kulturelt mangfold og internasjonalisering av uttrykkformer. Finansieringen av kunst og kultur går nye veier, og skillet mellom offentlig og privat kulturvirksomhet er ikke så tydelig som før og varierer fra prosjekt til prosjekt. Nye forbindelser oppstår, uttrykksmangfoldet vokser, og publikum blir mer differensiert. De tradisjonelle organisasjonene sliter mer enn tidligere med rekruttering, mens tidsavgrensede prosjekter og nettverksorganisering blir mer vanlig. Dette legger dagens kommunikasjonskanaler til rette for. Innen kulturnæringene gir geografisk konsentrasjon, kulturklynger, en synergieffekt, og fører til at alle oppnår bedre resultater gjennom den samlede tiltrekningskraften en slik klynge har på nye aktører, ny kompetanse og kunder.

Vår visjon, *Kultur uten grenser*, skal fange opp kulturens handlingsrom. Kulturen skal ikke begrenses av sjangre eller uttrykk, men være åpen for innovative innspill og samarbeidskonstellasjoner. Kulturen differensierer ikke i alder hos deltakere eller publikum. Vi skal oppleves åpne, men tydelige på vår egenart.

Alt dette har vi tatt med oss inn i arbeidet med ny kulturmelding. Vi kjenner ikke detaljene i en fremtid, men ønsker her å vise hvilken retning Bærums kultursatsning skal ta.

Kulturopplevelser og deltakelse blir i dag sett som en viktig forutsetning for kommuner og regioner for å sikre vekst og utvikling. Gjennom kulturaktiviteter utvikles etterspurt kompetanse som evnen til å tenke kreativt og originalt, gjenkjenne kvalitet og drive skapende prosesser. Dette er kompetanse som har overføringsverdi til alle deler av et samfunnsliv. Dette, og et styrket samspill mellom kulturaktører, kunstnere, kunnskapsmiljø, næringsliv og innbyggerne, er avgjørende for at Bærum skal evne å fornye og utvikle seg i møtet med fremtidens utfordringer.

Kultur i Bærum skal bety kvalitet og innovasjon, deltakelse og gode opplevelser for alle. Med andre ord: Kultur uten grenser!

Morten Skauge
Leder Sektorutvalg
frivillighet, idrett, kultur og kirke

Trine Hamre Bendixen
Kultursjef/Kommunalsjef
kultur og fritid

Foto:
Heli Sorjonen

Race Horse
Company
Petit Mal

Våre grunnverdier:

Åpenhet
Mot
Respekt

Vår visjon:

Kultur
uten
grenser!

Vår rolle

Bærum kommune skal være en sentral aktør i kulturlivet i Bærum.

Bærum kommune skal være en stabil tilrettelegger som bidrar med infrastruktur og kompetanse på feltet, og stimulerer til aktivitet gjennom tilskudd til kulturformål.

Bærum kommune skal tilby tjenester som videreutvikler et levende kunst- og kulturmiljø i samspill med frivillige, profesjonelle, amatører, regionale og nasjonale samarbeidspartnere.

Vår egenart

Bærum kommune har et flerfaglig miljø med spisskompetanse på relevante områder.

Bærum kommune evner å se muligheter; utvikler og skaper nye forbindelser og samarbeid på tvers av fag og funksjonsområder.

Bærum kommune utvikler og legger til rette for aktivitet og tiltak innen alle kulturuttrykk for innbyggere i alle aldre.

Bærum kommune ivaretar profesjonelle aktører, amatører og frivilligheten ved å bidra til gode arbeids- og utviklingsmuligheter.

Bærum kommune tar hensyn til innbyggernes og kulturaktørenes ønsker og har høye krav til oss selv som formidlere og produsenter.

Bærum kommune har oversikt over kulturfeltet lokalt.

Foto:
Anne K.
Odeh

Våre hovedmål

Bærum kommune skal bli en ledende kulturkommune i Norge med høy deltakelse og egenaktivitet blant innbyggerne, preget av kvalitet, profesjonalitet, innovasjon og mangfold.

Bærum kommune skal bidra til å skape verdier for det enkelte menneske og for samfunnet ved å legge til rette for at alle skal kunne utvikle sine skapende evner, sans for kvalitet og sin identitet.

Foto:
Dag Alveng

Fra Lise
Nordals
dansefore-
stilling *Silent
Gliss* i Bærum
Kulturhus

Våre delmål

Bærum kommune skal være en støtte og utvikle gode samarbeid mellom kommunale tjenester, kunnskapsmiljø, næringsliv, profesjonelle og frivillige kulturaktører, med spesielt fokus på Bærum kulturråd.

Bærum kommune skal stimulere til aktivitet, kontinuitet og mangfold i kulturlivet gjennom tilskudd og en effektiv infrastruktur.

Bærum kommune skal utvikle og tilby et mangfoldig og godt kulturtilbud som gir alle innbyggerne mulighet for deltakelse og opplevelse gjennom hele livsløpet.

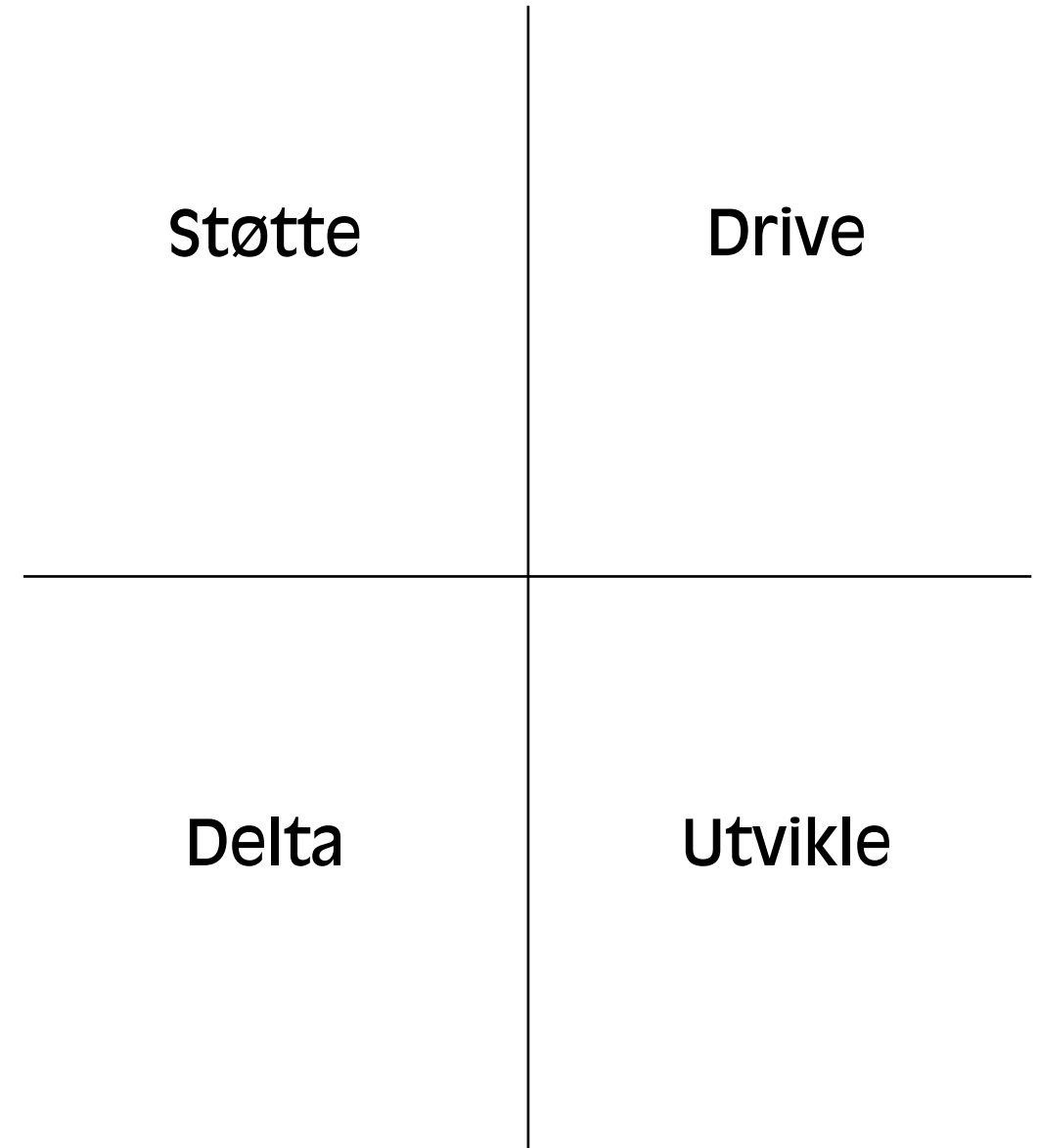
Bærum kommune skal være en kommune der skapende kunstnere ønsker å bo og arbeide.

Bærum kommune skal fremme kulturell og kunstnerisk fornyelse, kvalitet og innovasjon.

Kultur skal inngå som sentral kraft i den videre stedsutviklingen og Bærum skal være foretrukket som et sted å oppsøke, bo og arbeide i.

Våre fokusområder

Resultat av
Fotolek, et
prosjekt på
Haug skole
i 2010, med
billedkunstner
Ellen S.
Holtskog.

Støtte

Lystårn av
Thomas
Nordström
og Annika
Oskarsson

Bærum kommune skal spille en aktiv rolle i utviklingen av kulturtiltak på lokalt, regionalt, nasjonalt og internasjonalt nivå.

Bærum kommune skal bidra til at både profesjonelle, amatører og frivillige gis gode arbeids- og utviklingsbetingelser.

Bærum kommune skal stimulere til aktivitet, kontinuitet og mangfold i kulturlivet.

Samarbeid

Bærum kommune skal være en aktiv og forutsigbar støtte og partner som etablerer gode samarbeidsmodeller mellom kommunale tjenester, kunnskapsmiljø, næringsliv, profesjonelle og frivillige kulturaktører og øvrige innbyggere.

Bærum kommune skal være en attraktiv regional og nasjonal samarbeidspartner.

Bærum kommune skal styrke samarbeidet med Henie Onstad Kunstsenter og også bidra til at Bærum kommunale musikk- og kulturskole og Henie Onstad Kunstsenter sammen blir en spydspiss innen visuell kunst for barn og unge.

Bærum kommune skal utvikle samarbeidet med kirken og andre trossamfunn og bruken av kirkerommene som kulturarena.

Bærum kommune skal utvikle et bredere tilbud til barn og unge i musikk- og kulturskolen.

Bærum kommune skal styrke samarbeidet med organisasjonene for barne- og ungdomsteater og andre kulturtilbud for barn og unge.

Bærum kommune skal ha et godt samarbeid med skolekorpene.

Frivillig kulturproduksjon

Bærum kommune skal være en tilrettelegger og støttespiller for det frivillige initiativ.

Bærum kommune skal ha en helhetlig politikk og plattform for frivillighet.

Profesjonell kulturproduksjon

Bærum kommune skal aktivt benytte profesjonell utøvende og skapende kunst.

Bærum kommune skal ha en langsiktig satsing for å synliggjøre kommunens profesjonelle kunstnere under varemerket *Made in Bærum*.

Foto:
Evy Andersen

Henie Onstad
Kunstsenter,
Høvikodden

Drive

Foto:
Knut Bry/
Tinagent

Jar skoles
musikkorps

Bærum kommune skal skape rom for nye uttrykk og være åpen for nyskaping og innovasjon.

Bærum kommune skal styrke og utvikle kommunens institusjoner innen kulturproduksjon og formidling.

Bærum kommune skal tilby egnede arenaer og effektiv infrastruktur som bidrar til å høyne både kvalitet og tilgjengelighet til kulturtilbud.

Play med
Sidi Larbi
Cherkaoui
og Shantala
Shivalingappa,
i Bærum
Kulturhus

Arena og formidling

Bærum kommune skal fremheve kulturell og kunstnerisk fornyelse og kvalitet.

Bærum kommune skal utvikle og styrke den lokale forankring av Den Kulturelle Skolesekken.

Bærum kommune skal videreutvikle Bærum kommunale musikk- og kulturskole med fokus på økt kapasitet og utvidet aldersspenn.

Bærum Kulturhus skal være blant de ledende kulturhus i landet i sitt arbeid med kunst- og kulturformidling og utvikles til å bli et senter for danse- kunst i landsdelen.

Sandvika Teater, Musikkflekken, og Lille Scene skal inngå som viktige aktører i kommunens kultur- og musikkformidling.

Bærum kommune skal kunne møte høye profesjonelle krav til bygg, teknisk utstyr og produksjons- og formidlingskompetanse.

Fritidssentrene skal videreutvikles for å møte endringene i ungdomskulturen og samfunnsutviklingen forøvrig.

Bærum kommune skal utvikle nye ungdomstilbud i kommunens udekkede områder.

Biblioteket skal utvikles i takt med samfunnsutviklingen forøvrig og ha fortløpende fokus på bruk av moderne teknologi.

Biblioteket skal være et av kommunens kulturhus hvor engasjerte innbyggere får en møteplass og en arena for debatt, ytring og samfunnsdeltakelse.

Kulturarv

Bærum kommune skal sørge for bevaring av kulturarven og utvikle nye former for formidling av lokal- historie, tradisjoner, kulturminner og kulturmiljø som er attraktive for befolkningen.

Bærum kommune skal delta i regionale og nasjonale satsinger for formidling av kulturminner.

Bærum kommune skal dokumentere den immaterielle kulturarven.

Delta

Foto:
Evy Andersen
KGB Dans &
Ballett

Bærum kommune skal ha et kulturliv som gir alle innbyggere, uavhengig av kjønn, alder, etnisk og kulturell bakgrunn, funksjonshemming, økonomi eller andre forutsetninger, mulighet for deltagelse og opplevelse gjennom hele livsløpet.

Bærum kommune skal sikre at tilgangen til kulturaktivitetene i kommunen er tilrettelagt for alle.

Møte med den profesjonelle kunsten og kulturen på skolen, i kunstsentra og på ulike scener skal være en del av barn og unges allmenndannelse.

Alle barn og unge skal ha mulighet til å utvikle egne ideer og ta vare på sine kreative evner som utøvere og som skapende individer. Det må derfor tilrettelegges for barn og unges kulturaktiviteter på mange områder.

Barn og unge skal være en del av nærmiljøet og tas med i arbeidet med stedsutvikling.

Foto:
Sigbjørn
Høidalen/
Varingen

Dissimilis
på Bærum
Kulturhus

Utvikle

Foto:
Ole Jørgen
Bratland

*Knowing Doing
Planet, 2012*
Olafur Eliasson
Statoil art
collection

Bærum kommune skal utvikle tiltak som fremmer nyskaping og innovasjon.

Bærum kommune skal gå nye veier og finne nye metoder for utviklingen av frivilligheten lokalt.

Bærum kommune skal følge med i det som skjer på kulturfronten og ta initiativ til nye og innovative prosjekt som utvider den forståelse og utøvelse av kultur vi har i dag.

Bærum kommune skal styrke forståelsen for kultur som helsefremmende tiltak for alle gjennom dens mulighet til å øke livskvaliteten, skape opplevelse av fellesskap, tilhørighet og forståelse for sammenhenger i tilværelsen.

Kultur skal inngå som sentral kraft i den videre stedsutviklingen i Bærum og bidra til å utvikle Sandvikas byidentitet og mangfold, samt i utviklingen av kommunens nærmiljø.

Kultur og helse

Bærum kommune skal implementere kultur som virkemiddel i den daglige drift av våre institusjoner.

Bærum kommune skal ha en tydelig satsing på kultur i vårt folkehelsearbeid.

Kulturutvikling

Bærum kommune skal fange opp og støtte opp om gode ideer, tanker og initiativ.

Bærum kommune skal kvalifisere seg og bidra i kultursamtalen nasjonalt.

Bærum kommune skal åpne opp for og støtte nye organisasjonsformer innen kulturen.

Frivillighet

Bærum kommune skal utvikle frivilligheten gjennom målrettet opplæring og motivering av unge.

Frivillighet skal være et prioritert område i 10 års perioden.

Stedsutvikling

Bærum kommune skal bidra til at Bærum kjennetegnes ved trivsel, trygghet og estetiske kvaliteter, lett tilgang til kulturtilbud og aktive møteplasser.

I samarbeid med lokale aktører skal Bærum kommune utvikle nye metoder innen formidling av kulturminne og kulturhistorie som styrker lokal identitet og tilhørighet.

Bærum kommune skal bidra til å revitalisere sentrum og tidligere industriområder ved å ta områder og bygninger i bruk til kulturformål.

Kultur og næringsvirksomhet

Bærum kommune skal ha fokus på kulturbaserte næringer i utviklingen av kommunens næringspolitikk.

Bærum kommune skal legge til rette for lønnsomme og levedyktige bedrifter innen kulturnæringene.

Bærum kommune skal bidra til å utvikle flere klynger innen kulturnæringen, og legge til rette for kompetanseheving for aktørene innen kulturnæringen.

Foto:
Evy Andersen

Trygve
Fredriksen
Filipstad-
bananen
(1952)

RETNING

**Strategisk kulturplan for
Bærum kommune**

2013–2023

Utgiver: Bærum kommune
v/ Trine Hamre Bendixen

Konsulent: Mette Kaaby

Grafisk design: Carl Gürgens (Your Friends)
Foto: Dag Alveng, Evy Andersen
Knut Bry, Jan-Erik Kjøland,
Ole Jørgen Bratland, Sigbjørn
Høidalen, Ellen Holtskog,
Heli Sorjonen, Anne K. Odeh,
Bærum kommune.

Trykk: Nilz & Otto
Opplag: 500

©2013 Bærum kommune

Kontakt: Bærum kommune
1304 Sandvika

Tlf: (+47) 67 50 40 50
E-post: post@baerum.kommune.no
Web: www.baerum.kommune.no

BÆRUM KOMMUNE

Bærum kommune
1304 Sandvika

T: (+47) 67 50 40 50

E: post@baerum.kommune.no

W: www.baerum.kommune.no

BÆRUM KOMMUNE

BASIS

Beskrivelser av
kulturlivet og
kulturarbeidet
i Bærum

Vedlegg til
strategisk kulturplan
for Bærum kommune
2013–2023

BÆRUM KOMMUNE

BASIS

**Beskrivelser av
kulturlivet og
kulturarbeidet
i Bærum**

**Vedlegg til
strategisk kulturplan
for Bærum kommune
2013–2023**

Del 1	Innledning	4	Del 3	Beskrivelse av fokusområdene	29
1.1	Om kulturmeldingen	5	3.1	STØTTE	30
1.2	Definisjoner og begreper	8	3.1.1	Kulturaktiviteter i regi av andre aktører	30
	Avgrensninger	9	3.1.2	Tilrettelegging for frivillig initiativ	33
	Eksterne føringer	9	3.2	DRIFT	34
	Interne føringer	9	3.2.1	Bærum Kulturhus og andre scener	38
			3.2.2	Henie Onstad Kunstsenter	38
Del 2	Grunnlag for kulturarbeid	11	3.2.3	Ungdomstjenesten	38
2.1	Nasjonale utviklingstrekk og trender i kulturlivet	12	3.2.4	Bærum kommunale musikk- og kulturskole	40
2.2	Kjennetegn ved kulturlivet i Bærum	15	3.2.5	Bibliotek	40
2.2.1	Mangfold, kvalitet og profesjonalitet	15	3.2.6	Kulturminner	43
2.3	Virkemidler	21	3.3	UTVIKLING	43
2.3.1	Kommunens rolle	21	3.3.1	Kultur og stedsutvikling	43
2.3.2	Kommunens organisering av fagområdet kultur	21	3.3.2	Kultur og næringsliv	45
2.3.3	Virkemidler i kulturpolitikken	22	3.3.3	Samhandling kultur og næringsliv	45
2.3.4	Bærums kreative kapital	25	3.4	DELTAKELSE	47
			3.4.1	Kultur, livskvalitet og helse	51
			Del 4	Avsluttende kommentarer	53
				Litteraturliste	54

Del 1 Innledning

Foto:
Paal Alme

Volta, 1975.
Aase Texmon
Rygh.

1.1 Om kulturmeldingen

Kulturmeldingen har sitt utgangspunkt i et ønske fra kommunens kulturmiljø og politikere om et overordnet styringsdokument for kulturområdet. Sektorutvalg levekår vedtok i møte 05.02.2008, sak 16/08, hovedsatsningsområdene som skal legges til grunn for den nye kulturmeldingen.

Kulturmeldingen er inndelt i følgende 2 dokumenter:

RETNING

Strategisk kulturplan for Bærum kommune 2013 – 2023

Inneholder strategiske mål for kommunens virksomhet innenfor de vedtatte fokusområdene. Målene har et 10-års perspektiv.

BASIS

Beskrivelser av kulturlivet og kulturarbeidet i Bærum som er vedlegg til strategisk kulturplan

Inneholder informasjon om dagens situasjon for kulturlivet og kulturarbeidet i Bærum kommune. Det er lagt størst vekt på hovedtrekk innenfor fokusområdene. Basisdokumentet som plangrunnlag er ikke en utfyllende beskrivelse av verken all kulturaktivitet eller kommunens organisering, men er ment å gi nødvendig bakgrunnsinformasjon til den strategiske delen.

Tiltaksplan for kultursatsningen i Bærum.

Når den strategiske kulturplanen er vedtatt, vil den følges opp med konkretiserende tiltaksplaner. Noen av disse tiltakene vil kunne gjennomføres innenfor de økonomiske rammene som er vedtatt. Andre må fremmes i forbindelse med handlingsprogram.

Foto:
Bærum
Kulturhus

Peking opera
i Bærum
Kulturhus

«Kultur» kan bety:

1 UIB-magasinet 2/97.

«I sin videste fortolkning kan ordet omfatte det totale materielle, intellektuelle og åndelige liv i et samfunn.»¹

2 St.meld. nr. 22
(2004-2005),
Kultur og næring.

«Kulturpolitikken i Norge er forankra i ideen om kulturen sin egenverdi. Hovedmåla for kulturpolitikken er å fremme kulturelt og estetisk mangfold, stimulere kunstnerlig kvalitet og nyskaping, bevare og sikre kulturarven og legge til rette for et rikt og mangfoldig kulturtilbud.»²

3 Kulturloven 2007/89.

— «Å skapa, produsera, utøva, formidla og distribuera kunst – og andre kulturuttrykk.
— Verna om, fremja innsikt i og vidareføra kulturarv.
— Delta i kulturaktivitet.
— Utvikla kulturfagleg kunnskap og kompetanse.»³

1.2 Definisjoner og begreper

Her følger noen definisjoner av ord og begrep som dukker opp i kulturmeldingen:

«Kultur» kan bety:

- **Normer**
hvordan folk skal oppføre seg i et samfunn
- **Verdier**
hva folk oppfatter som viktig
- **Oppfatninger**
hvordan folk tror at universet fungerer
- **Ekspressive symboler**
representasjoner av normer, verdier eller oppfatninger

Kulturmeldingen forholder seg ikke til det såkalte «utvidede kulturbegrep», men kultur definert som kunst og kultur samt kunstfagene, enten det gjelder virksomhet blant amatører eller profesjonelle.

Kulturliv - Er summen av de ulike aktørene og aktivitet som bidrar til kommunens kulturelle tilbud: institusjoner, organisasjoner, tiltak, prosjekter og enkeltpersoner innenfor offentlige, frivillige og private strukturer i samspill med kommunens kulturfaglige tilretteleggere.

Kulturaktører - Enkeltpersoner eller sammenslutninger som er aktive innenfor kommunens kulturliv.

Profesjonelle aktører - Utøvere og formidlere, både enkeltpersoner og sammenslutninger, som bidrar til et kunstfaglig miljø i lokalsamfunnet gjennom egen næring eller som veileder/inspirator til det lokale kulturlivet.

Amatører - Utøvere av kultur på fritidsbasis, uten å ha det som levevei.

Kulturorganisasjoner - Medlemsbaserte sammenslutninger med et kulturelt siktemål og en demokratisk styringsstruktur. Kan være både amatører og profesjonelle. Representerer en stor del av frivilligheten innenfor kultur.

Kulturformidlere - Aktører som arrangerer kulturtiltak, men som ikke selv er utøvere.

Kulturprosjekter - Kulturtiltak avgrenset i tid der aktører med ulik kompetanse bidrar til utviklingsarbeid, planlegging og gjennomføring av tiltak for prioriterte målgrupper innenfor kommunens kulturpolitiske føringer.

Frivillig arbeid/innsats - Ulønnet innsats gjort av fri vilje som kommer individer eller grupper utenfor egen husholdning til gode.

Kunstnæring - Produksjon av rene kunstverk, for eksempel en bok, et maleri eller en film som kan omsettes i et marked.

Kulturnæringer - Omsetter kunstprodukter gjennom forretninger som er spesielt tilrettelagt for dette. Det kan være en bokhandel, en platebutikk, en museumsbutikk, et galleri eller et kulturhus m.m.

Kulturbasert næring - Opplevelsesbaserte næringer tilknyttet for eksempel turisme, museer, matkultur m.m. som benytter kunst og kultur for å gi opplevelsen et innhold.

Kulturklynger - En geografisk konsentrasjon av relaterte bedrifter og institusjoner innen en bransje, teknologiområde eller verdikjede. I dette tilfellet relatert til kultur.

Universell utforming - Betyr at produkter, byggverk og uteområder som er i alminnelig bruk skal utformes slik at alle mennesker skal kunne bruke dem, så langt det er mulig, uten spesielle tilpasninger eller hjelpemidler.

Avgrensninger

Bærum har et rikt tilbud av kulturaktiviteter for innbyggere i alle aldre. En stor del ivaretas av organisasjoner, lag og på privat initiativ. I meldingen vektlegges kulturaktivitet der kommunen har en rolle, enten gjennom sitt tjenestetilbud, samarbeid med andre aktører eller gjennom ulike stimulerings tiltak.

Kulturmeldingen har en tematisk innfallsvinkel til kultur. Innsatsområdene som omhandles ligger innenfor fokusområdene:

STØTTE-DRIVE-UTVIKLE-DELTA

Kommunedelplan for kulturminner og kulturmiljøer ble vedtatt i mars

2010 og er derfor viet mindre plass i kulturmeldingen. Kirken og andre trossamfunn er også kulturbærere. I forhold til denne kulturmeldingen omtales deres rolle som aktører innen kunst og kulturtilbud med spesiell vekt på barn og unge.

Føringer

Eksterne føringer

FN-konvensjonen

FN-konvensjonen om økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter fra 1966 stadfester i artikkel 15 at alle har rett til å delta i kulturlivet.

Kulturloven

Kulturloven trådte i kraft 1. august 2007. Den fastlegger det offentlige ansvar for kulturvirksomhet. Hovedbudskapet er at *alle* skal kunne *delta* i de kulturaktivitetene de er interessert i, og alle skal kunne *oppleve* et mangfold av kulturuttrykk. Kulturpolitikken skal fremme bevaring og formidling av kulturarven, kunstnerisk fornyelse og kvalitet, samt kulturelt mangfold, lokalt, nasjonalt og internasjonalt.

Kulturpolitikk fram mot 2014 (St.meld. nr. 48, 2002-2003)

Et hovedbudskap her er at den profesjonelle kunsten og den faglig forankrede kulturinnsatsen har en verdi i seg selv i tillegg til den samfunnsnyttige. Kvalitet blir understreket som et avgjørende kriterium for at

et kulturtiltak skal bli prioritert i den statlige kulturpolitikken. Samtidig fremheves viktigheten av å legge til rette for mangfold innen kulturlivet. Et bredt spekter av skapende, utøvende, dokumenterende og formidlende uttrykk fra alle deler av kulturlivet er en verdifull motvekt mot den ensretting ulike kommersielle krefter i samfunnet kan representere.

Andre relevante stortingsmeldinger er *Bibliotek* (nr. 23 2008/2009), *Kulturell skolesekk for framtida* (nr. 8 2007/2008), *Kultur og næring* (nr. 22 2004/2005), *Leve med kulturminner* (nr. 16 2004/2005), *Plan og bygningsloven* (2008), *Opplæringsloven* (1997), *Kunstnerane* (nr. 47 1996/1997), *Kultur, inkludering og deltaking* (nr. 10 2011/2012), *Visuell kunst* (nr. 23 2011/2012)

Kunstpolitisk plan for Akershus fylke

Kunstpolitisk plan for Akershus fylke (KPP 2008) har fokus på Akershus fylkeskommunes ambisjon om å bidra til å forbedre vilkårene for det profesjonelle kunstlivet i fylket.

Vestregionens kulturmanifest (2006)

Vestregionen er et interkommunalt samarbeid mellom 16 kommuner på vestsiden av Oslo. Samarbeidet har eksistert siden 1992. Målet er å skape nye og varige kultursatsinger sammen med næringsliv, frivillige og profesjonelle kulturaktører og innbyggerne.

Interne føringer

Sektorutvalgets føringer for kulturmeldingen

Føring for arbeidet med ny kulturmelding med spesifisering av hovedsatsningsområdene (vedtatt 05.02.2008).

Kommunens verdier: Åpenhet – Mot - Respekt

Verdiene skal gi alle ansatte en felles plattform for hvordan man skal møte sine kolleger, sine ledere og kommunens innbyggere. Beslutninger og tiltak som iverksettes sees i lys av disse verdiene.

Kommunedelplan for Sandvika

Planen følger opp visjonen om innovasjons- og rekreasjonsbyen ved å tilrettelegge for et attraktivt bymiljø i samspill med viktige kulturmiljøer, fjorden og elven, flere nye utbyggingsområder og et sammenhengende park- og rekreasjonssystem. Kultur er en viktig del av stedsutvikling. Kommunedelplanen legger til rette for bevaring av sentrale kulturminner og kulturmiljøer som i dag ikke er planmessig sikret (vedtatt 17.06.2009).

Kommunedelplan for kulturminner og kulturmiljøer

Hensikten med planen er bevisstgjøring og bevaring av kulturhistoriske, arkitektoniske og miljømessige verdier, både som del av Bærums kulturarv og identitet og som ledd i en helhetlig miljø- og ressursforvaltning (vedtatt mars 2010).

Frivillighetsmeldingen 2011

Visjonen er en mangfoldig og levende frivillig sektor som skaper et godt lokalsamfunn. Kommunen skal være tilrettelegger og støttespiller for en god frivillig sektor i Bærum.

Meldingen drøfter fremtidens frivillighet, og åpner opp for en diskusjon hvorvidt frivillig arbeid kan erstatte hele eller deler av det som tidligere var kommunale oppgaver/tjenester (vedtatt juni 2012).

Biblioteksmeldingen

Biblioteksmeldingen 2013 legger strategien for utvikling av Bærum bibliotek inn i fremtiden.

Universell utforming (2009)

Veilederen er utarbeidet i samråd med rådet for funksjonshemmede og omhandler tilrettelegging for universell utforming og oppfølging av krav til individuell tilpasning i eksisterende bygningsmasse og utearealer.

Sammen for barn og unge (2009)

En tverrfaglig politisk vedtatt strategi som legger føringer for alt arbeid med barn og unge i Bærum kommune. Arbeidet skal kjennetegnes ved tidlig innsats, tilgjengelighet, tverrfaglighet og samhandling.

Eldremeldingen 2006 – 2015 (2008)

Meldingen trekker frem at kulturaktiviteter og trivsel er sentrale elementer i en helhetlig omsorgstjeneste.

Vennskapskommunesamarbeid

Bærum kommunes samarbeid om vennskapskommuner har som mål å skape en plattform for utvikling av prosjekter, utveksling av erfaringer og kompetanse. Uppsala i Sverige, Frederiksberg i Danmark, Hämeenlinna i Finland, Hafnarfjordur på Island, og Tartu i Estland har siden 2. verdenskrig vært vennskapskommuner.

Del 2 Grunnlag for kulturarbeid

«Før vi begynner på selve banketten, vil jeg gjerne få lov til å si et par ord. Og her kommer de: Dåsemikkel! Bælje! Snurrepiperi! Klyp! Takk for oppmerksomheten!»

— J.K. Rowling, *Harry Potter og de vises stein*

Bærum Kulturhus

2.1 — Nasjonale utviklingstrekk og trender i kulturlivet

Kulturlivet er i endring og dette påvirker kulturproduksjon og forbruksmønster. Basisdokumentet tar for seg de viktigste utviklingstrekk og trender.

Globalisering en realitet

Våre kulturelle verdier endres i tråd med internasjonale strømninger. Nasjonale grenser og andre geografiske skiller vil få mindre betydning i tiden fremover. Vi går mot et sømløst, internasjonalt kulturfelt.

Økende etterspørsel etter kulturopplevelser

Kulturnæringer er blitt en voksende sektor, og folk bruker en vesentlig større andel av sin inntekt og tid på kulturopplevelser. Måling viser at:

- Flere går på teater, flest går på kino. Teater og kulturfestivaler økte mest i oppslutning fra 2008–2012. Likevel er kinoene fortsatt det tilbudet som flest bruker, fulgt av konserter.
- Barn og unge er de hyppigste kulturforbrukerne, men det er størst økning blant eldre.
- Kulturbruken er sosialt ulikt fordelt.
- Det er økende interesse for konserter.
- Spesielt i Bærum er det en stor interesse for dans og ballett.
- Det er klar sammenheng mellom folks bruk av kulturtilbud og tilgjengeligheten av tilbudene.

Diagrammets (se s. 13) måling viser idrett samlet i en kategori mens kultur deles etter ulike tilbud.

Kulturlivet vokser

Som følge av internasjonaliseringen og globaliseringen av kunst- og kulturlivet, ulike offentlige og private støtteordninger og et stadig voksende

publikum, kan mange av dagens kunstnere arbeide og leve av sin kunst, selv innen smale uttrykk. Publikum beveger seg mellom mange ulike kunstformer, uttrykk og stilarter.

Frivilligheten øker innen kultur og fritidssektoren

Frivilligheten har fått stor betydning innen kultur og fritidsområdet. For hvert betalte årsverk utføres det 8 frivillige årsverk på kultur- og fritidsfeltet viser tall fra SSB. Der det tidligere var flest frivillige innen hobby og fritidsaktiviteter som for eksempel friluftsliv og sosiale klubber, ser vi nå et økende engasjement innen kulturaktiviteter. En stor del av denne frivilligheten er ikke medlemsbasert og tilskrives økt aktivitet innen kortvarige arrangement som festivaler, konserter eller historiske spel.

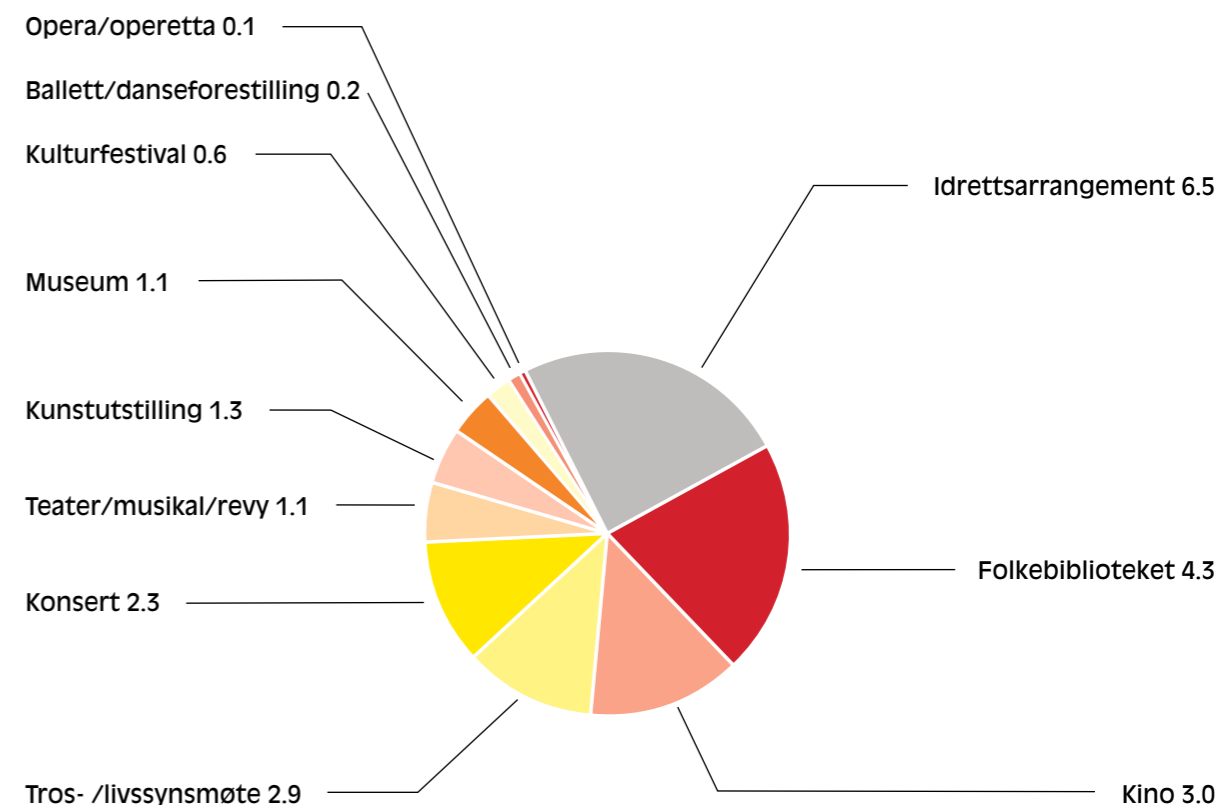
Kunstnere får nye arbeidsvilkår

Det er i dag langt flere kunstnere enn faste stillinger i institusjoner. Kunstnerne søker derfor til det prosjektbaserte feltet for å realisere sine ambisjoner og prosjekter. Slik oppstår både nye formidlingsformer, organisasjonsformer, finansieringsløsninger og nye marked.

Innovasjonen regionaliseres

Mens det tidligere var de sentrale, statlige institusjonene som ivaretok den kunstneriske nyskaping, ser man nå en forskyvning mot at nyskapingen utøves innen det frie, prosjektbaserte kunstfeltet og i regionale og lokale produksjons- og formidlingsinstitusjoner. Dermed oppstår også en

Norsk kulturbarometer utarbeidet av SSB 2012. Gjennomsnittlig antall besøk på ulike kulturtilbud siste 12 måneder pr. person i Norge.

Her vises idrett som en samlet kategori, mens kultur er delt opp i ulike tilbud. Gjennomsnittlig besøker Norges innbyggere 5.8 idrettsarrangement pr. år og 16.8 kulturarrangement pr. år.

«Jeg tror ikke på sjangere, jeg tror på musikk som har et punkt hvor du treffer et annet menneske.»

— Ole Paus

Foto:
Bærum
Kulturhus

Valkyrien
Allstars

større variasjon i uttrykk, format og egenart, ofte med utgangspunkt i stedlige forutsetninger og rammebetingelser.

Kultur bygger lokal identitet

Flere og flere steder, byer og kommuner forsøker å bygge en markedsførbar identitet basert på kulturell satsing. Ofte skjer dette som spleiselag mellom offentlige etater, kultur- og næringsliv. Fellesnevneren er det stedlige initiativ, uavhengig av statlig overordnet politikk.

Ulike finansieringskilder

Veksten i kulturlivets budsjetter kommer ikke lenger kun fra det offentlige, men også fra sponsorer, privat fondsfinansiering og bytteavtaler, såkalte partner-

avtaler, mellom kultur- og næringsliv. Som følge av en bredere markedsorientering fra kunstnerne selv og framveksten av et betydelig prosjektbasert, ikke-institusjonalisert kulturliv opplever man en større legitimering av at kulturlivet privatiseres. Dette fører til at også kulturlivet blir ekstra sårbart for økonomiske konjunktursvingninger.

Behov for en ny kulturpolitikk

Utviklingen går i retning av at kunst- og kulturlivet preges like mye av kommersialisering, nye aktører, nye arenaer, nye vilkår, og av lokal kulturpolitikk som av statlige incentiver. Dermed oppstår behovet for en kulturpolitikk som klarer å ta inn over seg disse nye rammebetingelsene og utviklingstrekkene.

2.2 — Kjennetegn ved kulturlivet i Bærum

Bærum kommunes befolkning har både utdanning og inntekt over gjennomsnittet. Dette bidrar til at befolkningen konsumerer kulturopplevelser og deltar i kulturlivet mer enn gjennomsnittet.

engasjement. Denne innsatsen er avgjørende for å kunne opprettholde den bredden og aktiviteten som finnes i kulturlivet i dag.

2.2.1 Bærum kulturliv kjennetegnes av mangfold og kvalitet. I befolkningen er det et stort engasjement for kultur som viser seg gjennom bred deltakelse og stort kulturkonsum.

Kommunen har kvalitetsbevisste innbyggere som også forholder seg til hovedstadens omfattende kulturtilbud. For at innbyggerne skal velge å oppsøke kunst- og kulturopplevelser i Bærum er det viktig med en sterk satsing med synlighet i markedet og høy kvalitet i gjennomføring.

Mangfold, kvalitet og profesjonalitet

Et velfungerende kulturliv preget av kvalitet kjennetegnes ved at både profesjonelle og amatører gis gode arbeids- og utviklingsmuligheter. Ved å ivareta hele spekteret, fra aspiranten til den profesjonelle utøveren på høyt kunstnerisk nivå, åpner man opp for en gjensidig berikelse og erfaringsutveksling.

Bærum er hjemkommune for profesjonelle kunstnere innen alle uttrykksformer og sjangre. Kulturlivet spenner over et mangfold av fagområder som musikk, dans, teater, nysirkus, litteratur, billedkunst, kunsthåndverk, historie, kulturvern, foto og film. De ulike kulturmiljøene favner bredt, fra den minste nybegynneren til den profesjonelle utøveren som er å finne på den lokale scenen, til de profesjonelle som opererer på den internasjonale kulturarenaen.

En rik amatørvirksomhet forutsetter kunstnerisk stimulerende møter med det profesjonelle kunst og kulturliv, enten som publikum eller i samhandling. I Bærum er mulighetene for å oppleve og samarbeide med profesjonelle artister av nasjonalt og internasjonalt format svært gode.

Frivilligheten i kulturlivet i Bærum viser de samme tendenser som på nasjonalt nivå, dvs. et økende

Profesjonelle instruktører, koreografer, produsenter, dirigenter, solister og kursholdere er nødvendig for utvikling av den kunstneriske dimensjonen i amatørvirksomheten. I erkjennelse av dette har Bærum kommune en lang tradisjon i å legge til rette

«Så vi en bra film, virvlet den opp noe i oss og satte ting i bevegelse, for slik er det jo, verden er alltid den samme, det er måten vi betrakter den på, som forandrer seg.

— Karl Ove Knausgård, *Min kamp 2*

Foto:
Visit Bærum

Eurovision
Song Contest

for at profesjonelle aktører bidrar med sin kompetanse i utviklingen av amatørkulturlivet. Denne satsningen resulterer i at lokale amatørforestillinger ofte får en kvalitet som gjør dem interessante for et generelt publikum.

Bærum Kulturhus har blitt en konkurransedyktig og attraktiv arena, blant annet på grunn av sine gode fasiliteter; et scenegulv spesielt for dans, samt god kunstfaglig kompetanse. Kvalitet er en forutsetning for å være bærekraftig over tid. Bærum Kulturhus med sine øvrige scener er derfor en viktig hjørnestein i Bærums kulturliv. I tillegg til å vise profesjonell kunst er scenene flittig brukt av lokale amatører.

Bærum Kulturhus er et sted der lokale unge talenter så vel som profesjonelle dansere på internasjonalt nivå presenteres. Med en bevisst satsing på dans rekrutterer kommunen unge dansere til nasjonale og internasjonale ensembler og scener, og har opparbeidet et interessert og kyndig dansepublikum. En slik helhetlig satsning har skapt arbeidsplasser og aktivitet på den profesjonelle arena.

Ved Henie Onstad Kunstsenter vises billedkunst av internasjonal interesse, og senteret er en spyspiss innen formidling av samtidskunst i Norge. Kunstsenteret spiller en viktig rolle i opplæring av barn innen visuell kunst via sitt samarbeid med Bærum kommunale musikk- og kulturskole.

I tillegg til de nevnte arenaer oppleves profesjonell kunst og kultur på bibliotekene, i galleriene, i kirkerommene og andre formidlingsarenaer som de store arrangementene Sandvika Byfest, jubileumsfeiringer og festivaler. Her oppleves mangfoldet i Bærums kulturliv der både amatører og profesjonelle deltar.

Innen dans står private aktører for et bredt og profesjonelt opplæringstilbud for ulike aldersgrupper og nivåer. Sammen med kommunen optimaliserer de den kunstfaglige satsingen. Bærum Kulturhus tilbyr workshops for unge dansere med profesjonelle danserne når større danseensembler gjester Bærum. Det arrangeres også Dance Camp i en hel uke i sommerferien for unge dansere. Dette er et samarbeid mellom kommunen og ballettskolene.

Bærum har et mangfold av store og små teatergrupper med et omfattende publikumstilbud. De fleste teatrene drives med en stor innsats av frivillige men med profesjonelle instruktører. I tillegg finnes flere teaterskoler for barn med profesjonelle instruktører.

Bærums musikkliv er variert med et stort antall deltagere innen kor, korps, storband og orkestre, inklusiv eget symfoniorkester; alle frivillig drevet men med profesjonelle instruktører og hyppig samspill med andre profesjonelle aktører. Et interessant særtrekk er at Bærum har et av landets største spellemannslag. Rud videregående skole tilbyr 3-årig utdanning innen musikk, dans og drama.

Innenfor visuell kunst er det mer sammensatt. Kommunen har flere profesjonelle private gallerier, i tillegg til Bærum kunstforening, som er en frivillig kulturformidler av profesjonell kunst. Kurs og opplæring er en del av virksomheten.

Kommunen har et kunstfaglig miljø som i tillegg til egen virksomhet bidrar med kompetanse innenfor bildende kunst og kunsthåndverk. Det Tverrfaglige Kunstinstitutt i Bærum er eneste utdanningsinstitusjon som tilbyr kunstutdanning på fagskolenivå.

"The emotions - love, mirth, the heroic, wonder, tranquility,
fear, anger, sorrow, disgust - are in the audience."

— John Cage, komponist

Readymade
Baby på
Bærum
Kulturhus

«Jeg vet ikke nøyaktig når alderdommen inntreffer, når den slår inn; på et bestemt tidspunkt mister vi evnen til å bestemme vår egen alder, vi blir yngre og yngre med årene, eller det kan være at vi står fast i flere aldre, at vi er nitten eller tredve og syvogfemti år av full kraft, på samme tid, det finnes ikke lenger én alder, men flere; det er en umerkelig overgang fra sannhet til diktning, vi dikter alderen og navnet, hvem vi er og hvem vi vil være.»

— Tomas Espedal, *Imot kunsten*

Foto:
Knut Bry/
Tinagent

Jar skoles
musikkorps

2.3 — Virkemidler

2.3.1
2.3.2

Kommunens rolle

Kommunen er en viktig *aktør, samarbeidspartner og tilrettelegger*. Kommunen bidrar til kontinuitet og mangfold i kulturlivet. Både gjennom å være stabilt til stede, ved å drifte, bidra med ressurser og kompetanse på feltet, samt ved å stimulere til aktivitet gjennom tilskudd til kulturformål.

Kommunen tilbyr tjenester på kulturområdet, og tjenestene inngår ofte i samarbeid med frivillige og næringsliv. Kommunen har også en rolle som koordinator mellom aktørene i kulturlivet. Godt samarbeid mellom profesjonelle utøvere, frivillige og kommunen resulterer i en effektiv ressursutnyttelse.

Bærum kommune legger også til rette for regionalt kultursamarbeid. Et eksempel er Kunst rett vest; en stor kunstsatsning i regi av Vestregionsamarbeidet.

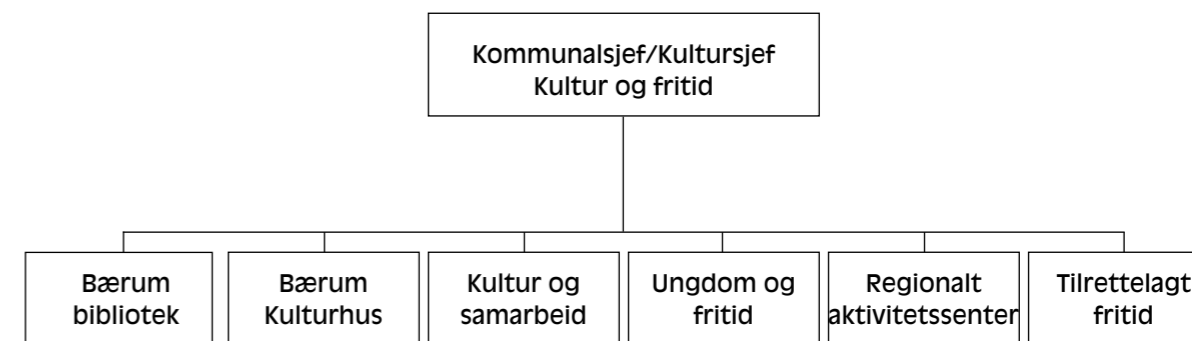
Kommunens organisering av fagområdet kultur

Kulturarbeidet i kommunen er hovedsakelig organisert under programområdet Kultur og fritid. Kultur og fritid omfatter Bærum Kulturhus, Bærum bibliotek, Ungdom og fritid, Kultur og samarbeid, Regionalt aktivitetssenter og Tilrettelagt fritid.

Bærum kommunale musikk- og kulturskole sorterer under programområde grunnskole, og kulturminner og museer under Natur og idrett i programområdet Tekniske tjenester.

Kommunen legger vekt på god koordinering mellom de ulike kommunale fagområdene. Det er derfor opprettet et internt utviklings-, samarbeids- og koordineringsorgan som har fått navnet Kulturforum. I Kulturforum møter tjenestelederne for alle de 8 kommunale virksomhetene som er omtalt over.

Kulturadministrasjonen skal bidra til å videreutvikle et levende kunst- og kulturmiljø i Bærum, i samspill med andre kommunale tjenester, de ulike næringer og frivillige krefter, til glede for innbyggere og prioriterte målgrupper.

Tilskudd til kulturformål

Dette er en støtteordning for lokalt kulturliv, både profesjonelle og amatører, innenfor områdene musikk, dans, teater, visuell kunst, kunsthåndverk og husflid. Hovedtildelingen foregår i politisk utvalg etter vedtatte retningslinjer. Målet med støtten er å:

- Stimulere og legge til rette for utvikling av kulturlivet i kommunen.
- Gjennom kultur skape trivsel, tilhørighet og positiv identitet i kommunen og nærmiljøet.
- Ivareta og utvikle bredde og kvalitet i kulturtilbudet for utøvere og publikum.
- Stimulere innbyggerne i Bærum til positiv fritidsbeskjeftigelse og til selv å ta ansvar for egen fritid.
- Bedre oppvekstvilkårene i Bærum ved å prioritere kulturtiltak for og med barn og unge.
- Gi mulighet til å satse på kontinuitet og kvalitet i kulturlivet.

Ordningen bidrar til et aktivt, synlig og mangfoldig lokalt kulturliv.

Drift av organisasjoner

Tilskudd skal være et bidrag for å sikre organisasjonens aktivitet for medlemmene og dekke deler av honorarer til profesjonelle instruktører som engasjeres for å høyne det kunstneriske nivå.

Det totale antall amatørkulturorganisasjoner som fikk støtte gjennom ordningen tilskudd til kulturformål i 2012 er 77, og berører totalt 2972 medlemmer. Antall medlemmer fordeler seg slik i tabellen til høyre (s. 23):

Innenfor musikktiltak synes medlemstall for barn og ungdom forholdsvis lavt fordi opplærings- og aktivitetstilbudet blir gitt ved musikk- og kulturskolen og private musikkskoler.

Tilskudd til spesielle kulturprosjekt

Prosjektorganisering med nye konstellasjoner og samarbeid på tvers av kulturuttrykkene er økende og flere satses på årlig gjentakelse. Tiltak som er

rettet mot barn og unge eller som gir betydelige bidrag til utvikling av lokal tilhørighet, prioriteres.

Finansiering

Tilskuddsordningen fullfinansierer ikke tiltakene og forutsetter i stor grad egenfinansiering, andre inntekter og eventuelle andre støtteordninger som for eksempel medlemskontingenter, sponsor-midler, billettinntekter og egeninnsats. Mottakerne har rapporteringsplikt.

I 2012 utgjorde midler til fordeling til kulturformål en samlet sum på kr. 9 781 670,-.

Kulturfyrtårn

I 2006 opprettet Bærum kommune ordningen med kulturfyrtårn. Det relevante politiske utvalg utnevner kommunens kulturelle fyrtårn for fire år av gangen. Dette innebærer forutsigbarhet i et 4 års perspektiv. Støttmottakerne er gjerne aktører med høy og regelmessig arrangementsfrekvens med høy kvalitet og behov for forutsigbarhet. Kulturfyrtårnene skal bidra til å styrke kulturprofil i nærmiljø og frivillig innsats. Bærum kommunes kulturfyrtårn var pr. 2012: Bærum barneteater, Sandvika Barne- og ungdomsteater, Bærum kunstforening, Bærum symfoniorkester, Bærums Verk spillet, Hjertefred og Storkorpsfestivalen.

Springbrett

Springbrettstøtten er på inntil kr 100 000 pr. år i to år. Midlene er ment å være et supplement til den ordinære støtten, og kan ikke mottas i mer enn to år om gangen. Den er ment å gi kulturaktører mulighet for nysatsing, eller å bekoste ekstraordinære investeringer som de ikke vil kunne dekke innenfor de ordinære budsjettene.

Kulturpris

Bærum kommunes kulturpris har som formål å fremme kulturarbeidet i kommunen og stimulere til videre utvikling og innsats. Den kan tildeles personer eller grupper som, gjennom aktiv kulturinnsats og/eller kunstneriske prestasjoner utover det vanlige, har bidratt til en positiv profilering av Bærum og skapt kunst- og kulturglede og opplevelser for kommunens innbyggere. Kulturprisen består av et synlig symbol og kr 50 000.

Kulturstipend

Bærum kommunes kulturstipend har som formål å fremme kulturarbeidet i kommunen og stimulere til videre utvikling og innsats. Det kan tildeles personer eller grupper som, gjennom aktiv kulturinnsats og/eller kunstneriske prestasjoner utover

Antall medlemmer i det totale antall amatørkulturorganisasjoner som fikk støtte gjennom ordningen tilskudd til kulturformål i 2012

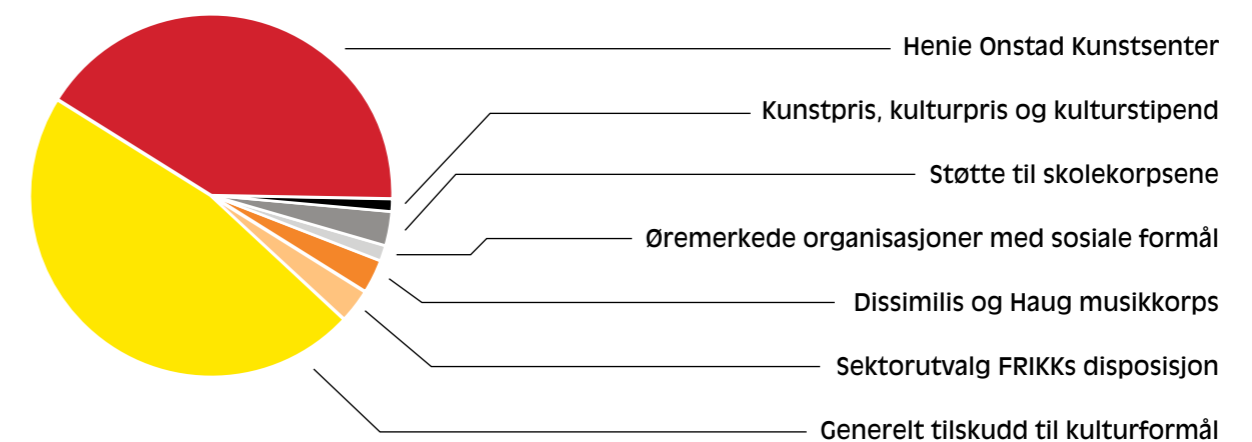
Kulturuttrykk	Medlemmer under 26 år	Medlemmer over 26 år	Antall amatørkulturorg.
Musikk*	219	1 069	48
Teater	322	109	14
Dans**	62	132	6
Visuell kunst, kunsthåndverk og husflid	5	709	4
Frivillig kulturformidling***	4	341	5

* Kor, orkestre, musikkgrupper, inkluderer ikke skolekorpene.

** Inkluderer ikke ballettskolene.

*** Folkeakademiet i Sandvika og Venner av gamle Sandvika, Bærum Kulturråd, Sandvika Scene og Bærum Kunstforening.

Fordeling kommunale tilskudd til kulturformål

det vanlige, har bidratt til en positiv profilering av Bærum og skapt kunst- og kulturglede og opplevelser for kommunens innbyggere. Hvert år deles det ut 3 kulturstipend hver på kr 20 000. Stipendmottaker skal fortrinnsvis bo og virke i Bærum og ha nær tilknytning til kulturlivet i kommunen.

Kunstpris

Bærum kommunes kunstpris skal være en påskjønnelse og stimulans for kunstnere i kommunens kunstliv som er representert på Bildende Kunstnere i Bærums årlige juryerte utstilling i Bærum kunstforening. Kunstprisen deles ut til en kunstner hvert år og består av et synlig symbol og kr 10 000.

Tilskudd til kulturminnevern

Tilskudd gis til frivillige organisasjoner og museer, kulturhistoriske organisasjoner og foreninger. Privatpersoner kan ikke søke, kun frivillige organisasjoner, museer og kulturhistoriske organisasjoner og lag. Dette blir av fagmiljøene trukket frem som en svakhet ved ordningen. Tilskuddene gir ofte det løftet disse virksomhetene har behov for, siden de fleste er for små til å kunne motta noe fra Kultur og kirkedepartementet.

Tilskudd til ungdomsprosjekt

Ungdom eller andre frivillige kan søke om støtte til drift av organisasjoner og til ulike arrangementer, spesielle prosjekter, opplæringstiltak eller jubileumsgaver.

Frivillighetsmidler

Frivillighetsmidler gis som en stimulans til frivillighet i samarbeid med kommunale tjenester.

Egne retningslinjer beskriver føringer for støtten. Denne ordningen er spesifikk på frivillighet og skiller seg derfor noe fra kulturstøtten.

Andre finansieringskilder

Bærum kommune har i ulike sammenhenger henvendt seg til fylkeskommunalt eller statlig nivå i et forsøk på å få økonomisk støtte utenom fastsatte støtteordninger. I enkelte tilfeller oppnår kommunen slik støtte.

Norge deltar i flere forskjellige kultursamarbeid med EØS og EU. Det søkes lite på slike midler da det ofte er høye krav til egenfinansiering og et omfattende søknadsarbeid.

Subsidiert husleie

Ved at Bærum Kulturhus praktiserer en ordning med lavere priser til lokale aktører og initiativer (ca 70 % rabatt i fht. ordinær pris), utgjør dette også en betydelig indirekte støtte. Ordningen sikrer at det lokale kulturlivet får eksponere seg med sine forestillinger for et stort publikum, og til at de får tilstrekkelig tid til prøver og forberedelser i samarbeid med den profesjonelle produksjonstekniske staben ved Bærum Kulturhus. Dette bidrar til at mange av amatørforestillingene i Bærum kan holde et høyt nivå.

Rank	Kommune	Creative Class%	Creative Class «concentration»
1	Bærum	34.1	2.4
2	Oslo	32.4	2.3
3	Oppegård	32.4	2.3
4	Asker	31.7	2.2
5	Trondheim	30.9	2.2
6	Stavanger	30.3	2.1
7	Leikanger	29.9	2.1
8	Bergen	28.1	2.0
9	Lørenskog	27.9	2.0
10	Ås	27.9	2.0
11	Kongsberg	27.8	1.9
12	Nesodden	27.8	1.9
13	Tromsø	27.4	1.9
14	Ski	27.3	1.9
15	Nittedal	26.8	1.9

2.3.4 Bærums kreative kapital

For at kulturlivet Bærum skal ha evnen til å fornye og utvikle seg er et godt samspill mellom kulturaktører, kunnskapsmiljø, næringsliv, innbyggere og politikere viktig.

4 Richard Florida: *The Rise of the Creative Class. And How It's Transforming Work, Leisure, Community and Everyday Life*, 2003.

Richard Florida⁴, amerikansk økonom og professor i offentlig politikk, har utarbeidet teorier om betydningen av den menneskelige kreative kapital. Han fokuserer på elementene talent, teknologi, toleranse og territorium. Det viser seg at et samfunn med høy toleranse som inkluderer både teknologisk kompetanse og kunstnerisk kreative miljøer

er de stedene som kan vise til økonomisk vekst og samtidig utvikler seg til attraktive steder.

En bys næringsvekst, suksess og fremtid avhenger av evnen til å tiltrekke seg og tilrettelegge for mennesker som inngår i det som kalles *Den kreative kraften*. Dette er mennesker som lever av sin kreativitet; forskere, designere, forfattere, arkitekter, ingeniører, fotografer, komponister, journalister, IT-utviklere og kunstnere for å nevne noen.

Richard Florida har utviklet et system for å vurdere steder med kreativ kapital. I lys av dette viser tabellen at Bærum, i kraft av sin befolkning, har et stort potensial hva kreativ skaperkraft angår. Dette vises også i det mangfoldige tilbudet, både av kultur og næringsliv, som finnes i Bærum kommune.

På nasjonalt nivå beskrives en sammenheng mellom utdanningsnivå og grad av kulturkonsum, noe som også forklarer at Bærum har et høyt forbruk. I Bærum er tilbudet godt, og det er mange aktive kunstnere i kommunen.

Det er en utfordring for utøvende kunstnere i Bærum at levekostnadene er høye og at det er vanskelig å få tak i egnede atelierer/boliger.

I 2001 fremmet UNESCO en universell deklarasjon om kulturelt mangfold der det blant annet heter at:

«Kulturelt mangfold er like nødvendig for menneskeheten som biologisk mangfold er for naturen. I et slikt perspektiv er det kulturelle mangfoldet menneskehetens felles arv og må erkjennes og sikres til beste for dagens og morgendagens generasjoner».

Dagens generasjon er forpliktet til å forvalte kulturminnene med respekt for dem som har levd før oss, og med omtanke for dem som kommer etter.

Bærums innbyggere med innvandrerbakgrunn (15%) påvirker og utvikler kulturen i Bærum, både i bred samfunnsvitenskapelig forstand og gjennom kulturaktiviteter og kunstformer som kommer til uttrykk. Mennesker fra ulike kulturer vil forholde seg til samfunnet med utgangspunkt i sin kulturelle bakgrunn. En måte å bli kjent med hverandres verdier og virkelighetsforståelse, er å dele kulturelle uttrykk. På den måten kan kultur fungere som et integrerende virkemiddel.

«Har du noen gang hatt en følelse av at et minne likeså gjerne kunne ha vært en drøm? Du tror du husker noe, kanskje fra barndommen din eller fra ungdomstiden, men jo mer du tenker på det, desto mer usikker blir du om du faktisk har opplevd det.»

— Anders Lunde, *Mørkerom*

Fra Christine Istads utstilling i Bærum Kulturhus

«Nettopp slik ble jeg oppdratt. Det var meg. Jeg hadde bare glemmt det. Det var som om tiden hadde lagt en ishinne over mitt eget liv, og så plutselig blåst den bort slik at et ansikt hadde vist seg som var mitt eget, bare at jeg hadde glemmt det. Dette var meg.»

— P. O. Enquist, *Lewis reise*

Foto:
Evy Andersen

Hip-hop
garasjen

Del 3 Beskrivelse av fokusområdene

Batsheva
Dance
Company
på Bærum
Kulturhus

«Solen inn gjennom øyelokkene som en begynnelse. Stripper av lys inn i mørket som er en drøm og bildene går i oppløsning. Lyset blir vann, jeg drømmer vann og flyter opp, bryter overflaten, får hodet over; det er dag. Jeg våkner. Blir liggende i sengen og flyter, på restene av drømmen; det er begynnelsen på en god dag. »

— Tomas Espedal,
Gå, (eller Kunsten å leve et vilt og poetisk liv)

Med bakgrunn i de føringer og utviklingstrekk som er beskrevet i de foregående kapitlene, vil dette kapitlet inneholde beskrivelse av dagens situasjon innenfor Bærum kommunes fokusområder:

STØTTE – DRIVE – UTVIKLE – DELTA

3.1 — STØTTE

Kommunen er en viktig samarbeidspart, støtte-spiller og tilrettelegger i kulturlivet. Bærum kommune tar ansvar for å utvikle et godt samarbeid mellom kommunale tjenester, eksterne og interne kompetansemiljøer samt profesjonelle og frivillige kulturaktører. Tildeling av tilskudd, tilrettelegging for fremføringer på kommunens scener og koordinering av samarbeidsprosjekter er sentrale roller for kommunen.

Tjenestestedet Kultur og samarbeid (KSAM) har fokus på utvikling av kulturinitiativ i det offentlige rom, som for eksempel Sandvika Byfest og julemarkedet. Dette for å etterkomme behovet for støtte, veiledning, samarbeid og samhandling mellom aktørene i kulturlivet og samfunnet.

3.1.1 Kulturaktiviteter i regi av andre aktører

De fleste kulturaktiviteter organiseres i regi av aktører utenfor de kommunale tjenestene slik som frivillige organisasjoner, private aktører, kirken og andre trossamfunn. Bærum kommunes blomstrende og mangfoldige kulturliv er tuftet på initiativ og utstrakt arbeidsinnsats fra disse aktørene. Det er aktørene selv som definerer interesse- og aktivitetsområder. Noen arbeider uten noen kontakt med kommunen, mens andre aktører ønsker samarbeid med de kommunale kulturtjenestene. Kontakten kan bestå i alt fra samtaler, kompetansedeling og veiledning, til nettverksmøter, stimuleringsmidler og ønske om samarbeid.

Det er mange aktører som støttes av den kommunale kulturadministrasjonen, dog på ulike måter. Blant annet har kommunen en samling utstyr som kan lånes av kulturaktørene ved behov. Dette gjelder teknisk utstyr og noe rekvisitter.

Kirken står for en rekke aktiviteter for barn og ungdom og har en sterk tradisjon for kor gjennom sine mange menighetskor og tensing kor. Kirkerommene brukes i stor grad som konsertarena. Flere av menighetene har egne lydstudio, og kirkene fungerer som kulturhus.

I Bærum finnes det flere tilbud dersom man ønsker å drive med teater som voksen, ungdom eller barn. Tilbudene har noe ulik profil og ambisjonsnivå. Forestillingene er populære blant et stort publikum. Noen av barneteatrene krever mye frivillig innsats av foreldrene, og denne deltagelsen er et vilkår for å bli tatt opp som medlem.

Innenfor feltene visuell kunst og husflid fins det et mangfold av tilbud organisert i foreninger, klubber, skoler og prosjekt. Disse dekker et område fra bevaring av gamle husflids og håndverkstradisjoner til nyskaping innenfor fagområdene. Aktivitetene når deltakere i alle aldre.

Det er et stort og aktivt dansemiljø både for barn, unge og voksne. De tre store aktørene er Kirsti Skulleruds ballettskole, Kristine Glennes ballettskole og Bajazz. Disse tre instituttene samarbeider godt i tillegg til å være konkurrerende bedrifter. De er åpne for alle, uavhengig av ambisjonsnivå og talent.

Musikk er den desidert største gruppen av utøvende i kommunen og står for store deler av

«Han er den eneste som bruker det utskårne ibenholt-neshorn-kunstverket hun har på veggen – dyrt innkjøpt på Galleri 13 – som knagg, som det kanskje er ment å ligne. Der henger han jakken sin, uten spørsmål og der blir den hengende, midt i stua. Det liker hun.»

— Vigdis Hjort, *Hjulskift*

Foto:
Tom Arheim
Italian take-off, Fornebu

«Sorg kommer i så mange former. Den er som et lys som slås av og på. Den er der, og er uutholdelig, og så forsvinner den, fordi den er uutholdelig, fordi det ikke går an å ha den der hele tiden. Man fylles og tømmes.»

— Stig Sæterbakken, *Gjennom natten*

Kulturnatt
ved Løkke bro
i Sandvika

det publikumsrettede programmet på ulike arenaer. Bærum har blant annet en rekke foreldredrevne korps, kor og musikkgrupper knyttet til skolene, samt ensembletilbud for ungdom og voksne.

Det kan vises til mange vellykkede samarbeid mellom amatører og profesjonelle som medspillere, utviklere og instruktører, dvs. samarbeid både i produksjon og innhold. Siden slutten av 1990 tallet har Bærum hatt et tilbud for barn og unge innenfor nysirkus – som er en betegnelse på en forestilling som blander sirkusferdigheter med dans, teater, performance art, show, konsert osv. Cirka Cirkus, tidligere Nysirkusskolen, er nå en amatørkulturorganisasjon med mer enn 50 medlemmer og faste øvingstider i Arena Bekkestua. Organisasjon har et nært samarbeid og årlig workshop med den svenske profesjonelle nysirkusgruppen Cirkus Cirkör.

Kultur og fritid står for 55 % av det frivillige arbeidet innen frivillig sektor. En stor del av dette er på vegne av barn og unge. Frivillig arbeid innen kultur- og fritidssektoren utgjør i 2009 34 % av hele frivillig sektors arbeidsstyrke, mens det betalte arbeidet på 4,5 % har svært beskjedent omfang.

Frivillige organisasjoner er sentrale og bidrar til utvikling av bærumssamfunnet generelt og kulturlivet spesielt. Organisasjonene og prosjektene har en viktig funksjon som demokratiske arenaer, gjennom mulighet til medvirkning for alle, som talerør, og som læringsarena i organisasjonsarbeid for barn og unge.

Gjennom ulike virkemidler legges det til rette fra de offentlige side for at kulturlivet skal ha gode kår og vekstmuligheter. Dette består i som tidligere omtalt kompetansedeling, samarbeid, veiledning, men også tilskudd og tilrettelagte arenaer.

Verdiskapningen innfor det frivillige kulturfeltet er betydelig og er avgjørende for det mangfold og den kvaliteten bærumskulturen byr på. De frivillige organisasjonene i Bærum står for 60-80 % av belegget på kulturhuset og øvrige scener. Festivaler og store arrangement har i de fleste tilfeller vokst fram av et lokalt initiativ og er avhengige av omfattende frivillig innsats for å kunne gjennomføres, også når innholdet i festivalen/arrangementet er profesjonelt.

I 2012 hadde Bærum 140 kulturorganisasjoner med totalt ca. 8000 aktive medlemmer. I tillegg kommer prosjekt, festivaler og større arrangement.

Den kulturelle spaserstokken

Gjennom kunst, kultur og aktiviteter skal *Den kulturelle spaserstokken* bidra til bedre livskvalitet for eldre mennesker. I Bærum organiseres dette i et samarbeid mellom kommunen ved Pleie og omsorg, kulturavdelingen og lokale kulturaktører. Tilbudet er i hovedsak tiltenkt eldre som ikke har mulighet til å benytte seg av de ordinære kulturtilbudene.

Frivillighet – barn og unge

Foreldre deltar gjerne på ulike vis som frivillige i sine barns fritidsaktiviteter og driver i stor grad organisasjonene. De påtar seg enkle, generelle oppgaver, men også oppgaver der spesifikk kompetanse er nødvendig innen for eksempel administrasjon, økonomi, scenografi eller kostymer. I kommunens fritidssentra, aktivitetshus samt kulturtjenestene for barn og unge rekrutteres

3.1.2 Tilrettelegging for frivillig initiativ

Kulturlivet er i stor grad avhengig av frivilligheten. Innsatsen er en sentral del av kulturlivets livsvilkår og gir kompetanse, helse og trivsel hos deltakerne, samtidig som frivilligheten er en viktig faktor i det lokale kulturlivets økonomi. Frivilliges holdninger og motivasjon har endret seg de siste 10 år i Norge.

Dette stiller kommunen overfor nye utfordringer. Forskerne Dag Wollebæk og Karl Henrik Sivesind har analysert endringene i frivillig sektor, og deres forskningsresultat viser blant annet:⁶

⁶ *Fra folkebevegelse til filantropi? Frivillig innsats i Norge 1997-2009.* Rapport utgitt av Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor.

- Nedgang i frivillig innsats, spesielt blant unge menn.
- Større sosiale forskjeller i frivillighet.
- Frivillighet handler i økende grad om individuell selvrealisering.
- Vridning mot å donere penger fremfor tid.
- Virtuell frivillighet har vokst frem som en ny deltakelsesform.
- Minoriteters frivillige innsats er høyere enn antatt.
- Frivilligheten øker innen sektoren kultur og fritid.

frivillige til ulike prosjekter og festivaler initiert av brukerne. Det synes å være et potensiale i en målrettet opplæring og motivering av unge til frivillig innsats.

FrivilligBørs - en møteplass for lokalt frivillighetsarbeid

FrivilligBørs er en kreativ og spennende møteplass for næringsliv, frivillige organisasjoner og offentlige tjenester; en markeds- og møteplass for deling av ressurser og tjenester der penger ikke er involvert. Målsettingen er å etablere sosiale partnerskap, nettverk og frivillige samarbeidstiltak som skaper engasjement mellom de involverte, alt til glede og nytte for lokalsamfunnet.

Bærum Frivilligsentral

Frivilligsentralen skal være en aktiv formidler og koordinator av frivillig innsats. Sentralen synliggjøres som en viktig medspiller for utvikling av lokalmiljøene og jobber til beste for innbyggerne i Bærum og en positiv samfunnsutvikling.

Kulturoperatørene

Det er en utfordring å kunne skape kontinuitet og langsiktighet i engasjementet hos frivilligheten, samtidig som man ser en tendens til at frivilligheten knyttes opp til kortvarige prosjekter. Når et kulturprosjekt som Byfesten er gjennomført, er det ingen systematikk i at den frivillige arbeidskraften og kunnskapen de frivillige har opparbeidet seg, blir videreført.

Tjenestestedet Kultur og samarbeid driver rekruttering og kompetanseutvikling av frivillige til gjennomføring av festivaler og større arrangementer blant annet gjennom prosjektet Kulturoperatørene. Prosjektet rekrutterer frivillige som blir kurset av profesjonelle innen arrangementsavvikling. De frivillige sitter da igjen med kompetanse de kan benytte ved senere anledninger.

3.2 — DRIFT

Bærum kommune er en aktør som gjennom drift eller tilskudd til drift av ulike tjenestesteder, arenaer, prosjekter og tiltak kan tilby sine innbyggere et bredt sammensatt kulturtilbud av høy kvalitet.

Det er viktig at kommunen har tilstrekkelige og egnede arenaer for å kunne tilby nye uttrykk og et variert kulturliv. Folketallsutviklingen, befolkningssammensetningen, samt Bærum nærhet til Oslo gir særlige utfordringer for kommunens kulturarenaer og formidlingsarbeidet. Tilbudene må være konkurransedyktige, følge med i tiden og bidra positivt i utviklingen av lokal identitet og tilhørighet. Det er i kommunens interesse at arenaer for kultur skal kjennetegnes ved tilgjengelighet, nærhet og trygghet for deltakere og publikum. Arenaene skal ha en sentral funksjon som møteplass, og favne ulike aldersgrupper uavhengig av kjønn, økonomisk evne og kulturell eller religiøs bakgrunn. Kommunen spiller en viktig rolle som brobygger og tilrettelegger i dette arbeidet.

Scener som mottar kommunale tilskudd har et særlig ansvar for å ivareta breddekulturen og å

sikre høy kvalitet på kunst- og kulturtilbud innen mange sjangre og uttrykk. Disse scenene fungerer også som rekrutteringsarenaer hvor unge talenter gis mulighet til å utvikle seg til kunstnere. Arenaer i dette segmentet som er kommunale eller får kommunal støtte er blant annet Bærum Kulturhus, Bærum bibliotek, Regionalt aktivitetssenter på Emma Hjorth (Emma Gjestehus, Emma Kafe, Emma Friskhus, Emma Sansehus, Emma Hjort museum), Arena Bekkestua, Tanken aktivitetssenter, Kulturhuset Stabekk kino, Wøyen gård, Henie Onstad Kunstsenter, museene, kirkebyggene, seniorsentrene, grendehus og skoler. Et antall utearenaer benyttes også til kulturformidling og kulturopplevelser. I tillegg fins det et antall private aktører som gallerier, konsertarenaer og andre visningssteder.

Formidling av profesjonelle kulturuttrykk stiller spesifikke krav til bygg, teknisk utstyr og kompetanse. Det er et mål at utvalgte scener og arenaer i Bærum skal kunne møte slike høye profesjonelle krav. En slik infrastruktur er en viktig forutsetning for at gode kunstnere og fagfolk ønsker å arbeide i kommunen, og det bidrar til å styrke kommunens

«Det finst samanhengar mellom det å komponere og eit arbeid me alle står i: det å gi livet meining.»

— Magnar Åm, komponist

Kyle Eastwood med band i Bærum Kulturhus

Bærum
Kulturhus,
Sandvika

3.2.1 3.2.2

Bærum Kulturhus og andre scener

Bærum Kulturhus har status som regionalt kulturhus og regnes blant landets mest aktive og innholdsrike kulturhus. Drift og programmering av scenene i Bærum Kulturhus, Sandvika teater, Musikkflekken, Lille Scene og øvingslokalene Skiltverkstedet er organisert som en enhet. Dette gir rom for effektiv drift og ressursutnyttelse, fleksibilitet overfor brukerne, og gjør det mulig å bygge kompetanse innen en rekke kultur- og scenefaglige områder som mindre enheter ikke makter. Kombinasjonen av lokal kulturproduksjon og produksjon av profesjonelle forestillinger og konserter beriker hverandre gjensidig og skaper et variert opplevelsestilbud.

3.2.3

Programtilbudet skal imøtekomme publikums behov for kvalitetstilbud innen musikk, dans, teater og andre kunstformer. Virksomheten tilbyr tjenester innen produksjon, formidling og markedsføring til aktørene i kommunens kulturliv, til profesjonelle aktører fra kultur- og næringsliv, og genererer i tillegg et betydelig antall arrangement og opplevelsesmuligheter for et allment publikum.

Regionalt kompetansesenter for dans

Med utgangspunkt i Bærums rike dansemiljø har Bærum Kulturhus etablert seg som et regionalt kompetansesenter for dans i spennet fra et danse-tilbud for små barn til den profesjonelle danserkunstner og koreograf. Realisering av Prøvescenen er i denne sammenhengen svært viktig. Kompetansesenteret skaper møteplasser mellom amatører, profesjonelle og publikum. Den er en betydelig kulturklynge som profilerer Sandvika som bysamfunn på en positiv måte også på nasjonalt nivå.

Det kommunale driftstilskuddet til Bærum Kulturhus utgjør ca. 40 % av virksomhetens årsbudsjett. Billettinntektene som årlig utgjør 10–12 millioner kroner går tilbake til arrangørene og bærumsamfunnet for øvrig. Resten er inntekter skapt på grunnlag av kommersiell og semi-kommersiell virksomhet i form av utleie av scener og salg av kompetanse innen sceneproduksjon og arrangement.

Henie Onstad Kunstsenter

Henie Onstad Kunstsenter (HOK) er et senter i internasjonal klasse og er Norges største visningssted for samtidskunst. Museet og samlingen er en donasjon fra Sonja Henie og hennes mann Niels Onstad. Senteret mottar betydelig kommunal støtte, noe som var en betingelse for at HOK skulle legges til kommunen i sin tid. Samlingen omfatter arbeider fra Picasso og Matisse til Beuys og Christo. Kunstsenteret er senere blitt utvidet med en donasjon fra magister Haaken A. Christensen, og en bygning kalt Sal Haaken. Sonja Henies store premiesamling er også utstilt på kunstsenteret.

Ungdomstjenesten

Ungdomstjenesten har per i dag 8 ulike virksomheter: Arena Bekkestua, Bærumungdommens Motorsenter, Marie P., Helset fritidssenter, Rykkinn fritidshus, Skui grendehus, Tanken aktivitetshus og Østerås fritidssenter. De skal være et alternativ og et supplement til de organiserte og de kommersielle tilbudene og tilbyr tidsaktuelle og gjerne utradisjonelle aktiviteter innen sport og kultur. Aktivitetene skal gi mulighet for deltakelse på tvers av sosial eller etnisk bakgrunn og ungdomskulturelle skillelinjer.

Noen eksempler på aktivitetstilbudet er skating, BMX, inline, øvingslokaler for band, musikkveiledning og opplæring, konserter, dj-kurs, matlaging, friluftaktiviteter, dans, leksehjelp, ferie- og helgeaktiviteter, spill, film, ulike motoraktiviteter som trial, mekking av motor og sykkel, downhill-/offroadsykling.

Ungdomstjenesten har et godt tverrfaglig samarbeid med politi, barnevern, skoler, innvandrersorganisasjoner og andre offentlige aktører. De siste årene er også samarbeid med frivillige organisasjoner og private samarbeidspartener utvidet og nye tiltak etablert.

Det er en utfordring for tjenesten å fange opp nye trender i ungdomsmiljøene og utforme nye tilbud. Deltakelse på Ungdomstjenestens arenaer er frivillig og tjenesten må til enhver tid være attraktiv for å nå de målgruppene man ønsker.

«Om kvelden sitter faren på sengekanten, han lener seg mot Nikolaj og sier i mørket, med en stemme som lyder som stemmen til en nyhetsoppleser: Hele verden er en lekeplass, vet du. Da faren er gått ut ligger Nikolaj og tenker på lyden fra stemmen hans og på det faren har sagt, og jo mer han tenker på at verden er en lekeplass, dess vanskeligere er det å sove.»

— Nikolaj Frobenius, *Teori og praksis*

Foto:
Hei Sorjonen

Race Horse
Company
Petit Mal
på Bærum
Kulturhus

Tilrettelagt fritid

Mange barn og unge kan ikke delta i ordinære fritids- og ferietilbud. Disse kan få tilrettelagt tilbud av Bærum kommune. Tjenesten har ansvar for støttekontaktene i Bærum samt fritidstilbudet til personer med spesielle behov. Tilbud gis individuelt og i grupper og har fokus på deltagelse, opplevelse og mestring. En del av aktiviteten foregår i nært samarbeid med ulike frivillige organisasjoner. Målet er å utvikle sosiale relasjoner og utvide nettverk. Dette kan igjen bidra til å forebygge ensomhet og isolasjon og øke livskvaliteten til dem som deltar.

Regionalt aktivitetssenter på Emma Hjorth

3.2.5

Ved Emma Hjorth, spesielt synliggjort på Emma Sansehus, ønsker man møter mellom funksjonshemmede og funksjonsfriske barn og unge. Målet er omvendt integrering ved at funksjonsfriske inviteres inn til et spennende og sansestimulerende miljø på funksjonshemmedes arena.

3.2.4

Bærum kommunale musikk- og kulturskole

Skolen skal gi barn og unge mulighet til å få viktige estetiske erfaringer knyttet til kunstneriske prosesser, uttrykke seg på flere måter og utvikle evnen til å lytte, se og oppleve.

Bærum har kommet relativt kort når det gjelder tilbud i andre kulturuttrykk enn musikk. Skolen har etablert et samarbeid med Henie Onstad Kunstsenter og har siden 2010 kunnet tilby opplæring i billedkunst og kreativt foto som eneste fag utover musikkopplæring.

Bærum kommunale musikk – og kulturskole har lærere med høy kompetanse, som alle er spesialister på sitt fagfelt. Skolens elever har et aldersspenn fra spedbarn til voksen ungdom.

Det er lange ventelister og et uttalt ønske om å utvikle skolen til å gi tilbud innen flere kulturuttrykk.

Den kulturelle skolesekken

Musikk- og kulturskolen ivaretar også Den kulturelle skolesekken (DKS) for Bærum kommune. En god del av produksjonene er utviklet lokalt, mens

andre kan være i regi av Kultur Akershus eller Rikskonsertene. Skolene besøker også selv kulturinstitusjoner, som Bærum Kulturhus, Henie Onstad Kunstsenter og Veritas/Høvik verk.

Ved å engasjere lokale kunstnere og utøvere i ordningen kan DKS bli et relevant arbeidssted for flere kunstnere bosatt i kommunen. Dette vil gi svært gode synergier for det samlede kulturliv lokalt. Den nødvendige kompetansen for å ta det hele faglige ansvar finnes, bl.a. i Bærum kommunale musikk- og kulturskole, Bærum Kulturhus, Henie Onstad kunstsenter, Bærum kunstforening, Emma Hjort Museum, Emma Sansehus og i skoleverket.

Bibliotek

Bærum bibliotek består i dag av de fire filialene Eiksmarka, Høvik, Rykkinn, Sandvika og hovedbiblioteket på Bekkestua. Hovedbiblioteket er et felles ressurscenter for alle filialene. I tillegg har Bærum bibliotek ansvaret for fengselsbiblioteket på Ila.

Bibliotekets verdier er basert på fri tilgang til informasjon, kultur og kunnskap for alle. Biblioteket jobber med aktiviteter, arrangementer og mediesamlinger. Biblioteket er en trygg, ikke-kommersiell møteplass i nærmiljøet, hvor alle kan møtes for å være, lære og oppleve.

Det skjer raske utviklinger innen media, litteratur og teknologi som medfører utfordringer for biblioteket i å holde følge med de behov som samfunnsutviklingen skaper. Internettets sentrale rolle i samfunnet har fått store konsekvenser for bibliotekenes utvikling og tjenestetilbud, både fysisk og digitalt. Dagens hovedbibliotek er lite tilpasset en moderne bibliotekvirksomhet. Både lokaler og innredning har behov for oppgradering for å imøtekomme nye behov blant brukerne.

Bibliotekene brukes av alle grupper i alle aldre. Noen bruker biblioteket som arbeidssted, andre for å lese og orientere seg i et bredt medietilbud. Biblioteket opplever en økende etterspørsel etter studielitteratur, spesielt fordi mange innbyggere som bor i Bærum, studerer ved universitet og høyskoler i osloregionen, vestregionen eller som fjernstudent.

«Om man hadde lagt alle ensomme mennesker etter hverandre, ville de ha rukket flere runder rundt jorden. Men vi går ikke ut, vi møtes ikke, vi legger oss ikke ned sammen. Vi er inne bak vinduene.»

— Johan Harstad, *Ambulanse*

Bærum bibliotek

«Kom ikke å si at naturen ikke er et under. Kom ikke og fortell meg at verden ikke er et eventyr. Den som ikke har innsett det, gjør det kanskje ikke før eventyret er i ferd med å ta slutt. Da får man nemlig en siste sjanse til å rive av seg skylappene, en siste anledning til å gni seg i øynene av forbauselse, en siste mulighet til å hengi seg til det underet man nå tar avskjed med og skal forlate.»

— Jostein Gaarder, *Appelsinpiken*

Foto:
Evy Andersen

Bærum
kommunale
musikk- og
kulturskole

3.2.6 Barn i Bærum er flittige brukere av bibliotekene og er en prioritert brukergruppe. Alle filialer har ansvarlige barne- og ungdomsbibliotekarer. Bibliotekene er en viktig samarbeidspartner for skolene, og spiller en viktig rolle i å fremme lesevaner, språkkunnskap og læring.

7 Kommunedelplan for kulturminner og kulturmiljøer i Bærum 2010-2020 (2010).

Bærum bibliotek gjennomfører en rekke aktiviteter og formidlingstiltak. Målet er å skape leselyst, levende møter med litteraturen og en attraktiv og trygg møteplass for folk i alle aldre. Tilbudet er mangfoldig og innebærer alt fra forfattertreff, bokmesser, bokkafe, leseombudsordning på alders- og sykehjem og psykiatriske dagsentra til dataveiledning for seniorer. Tilbudet for barn og unge omfatter blant annet skrivekurs, leseklubb, leksehjelp, bokpresentasjoner for barnehageansatte, eventyrstund og spillkvelder. Alle avdelingene får besøk av enten teatergrupper, musikere eller fortellere flere ganger i året.

Kulturminner

Bærum kommune tar vare på og formidler kommunens kulturarv. Kulturhistorien er viktig for vår forståelse, identitet og tilhørighet til et sted.

Det er vedtatt en plan for kulturminner og kulturmiljøer i Bærum.⁷ Planens hovedmål er bevaring av kulturhistoriske, arkitektoniske og miljømessige verdier som et ledd i en helhetlig miljø- og ressursforvaltning. Vern av løse kulturminner som båter og redskaper, samt immateriell kulturarv som musikk, fortellinger og stedsnavn, inngår ikke i kulturvernplanen.

Bærum bibliotek bidrar til å tilgjengeliggjøre lokalhistorien gjennom digitalisering av trykt materiale, bilder, lydopptak og film. Biblioteket formidler materiale fra egen kommune og fra andre bibliotek og arkiv i Norge.

3.3 — UTVIKLING

Bærum kommune har en sentral rolle i utviklingen av bærumssamfunnet gjennom initiativ til ulike typer utviklingsprosjekter, som samtalepartner og støttespiller, og som aktør i konkrete prosjekter.

8 I det kommunale ungdomstilbudet har man tatt konsekvensene av dette ved for eksempel etableringen av Tanken aktivitetshus for musikkinteressert ungdom og Arena Bekkestua for skateinteresserte.

Kommunen er et godt sted å bo og arbeide i som kjennetegnes ved trivsel, trygghet og sine estetiske kvaliteter. Kultur- og opplevelsesnæringer er viktige elementer i utviklingen av Sandvika by og kommunen forøvrig, og har stor betydning for trivsel og inkludering, utvikling av meningsfulle fritidsaktiviteter og et innovativt næringsliv.

Kulturaktiviteter og kulturarenaer er derfor viktige elementer å ha med i arbeidet med stedsutvikling.

Stedsutvikling handler også om stedsidentitet. Det menneskene bruker tid og oppmerksomhet på er med på å definere deres identitet. Slik får både nye kulturaktiviteter og kulturopplevelser her og nå, og lokal historie og kulturminner en viktig rolle i å definere og styrke stedsidentiteten til innbyggerne.

Barn og unge opplever sterk tilknytning til sitt nærmiljø. Et område som samler ulike aktiviteter for barn og unge tiltrekker seg ungdom som ønsker å være kreative og sosiale på en konstruktiv måte. Dette skaper sterke og robuste nærmiljøer. Eldre ungdom søker mer spesifikke aktiviteter og stiller høye krav til kvalitet.⁸

3.3.1 Kultur og stedsutvikling

Stedsutvikling handler om mye mer enn fysisk arealplanlegging og regulering. For å skape et levende sted må det finnes fysiske møteplasser, men det må også være noe som trekker menneskene til møteplassene.

Sandvika fikk bystatus i 2003 og er kommunens administrative, politiske og kulturelle sentrum og kommunens handelssentrum. Sandvika er i ferd med å skape sin egen by-identitet men strever med et omdømme som noe mer enn et handelssenter. Nærheten til Oslo gjør at den ofte blir sett på som en forstad.

Foto:
Kulquinox

Oversiktskart
over Kulqui-
nox-festivalen
i Sandvika

I stedsutviklingen er det nødvendig å erkjenne at sammensetningen av mennesker får betydning for stedet. Steder som appellerer til en mangfoldig befolkning tenderer mot å bli mer urbane og spennende. Steder som kun tiltrekker seg arbeidskraft eller er et sted å bo, ender opp som forsteder. I Kommunedelplan for Sandvika (2008) legges det vekt på at kultur skal ha en viktig rolle i arealplanleggingen og i å skape attraktive bymiljø for alle typer mennesker. Med bibliotek, kino og flere kulturscener i tillegg til Bærum Kulturhus, har Sandvika et godt utgangspunkt når det gjelder utvikling av ytterligere felles arenaer.

- Henie Onstad Kunstsenter
- Bærums Verk - Handel, håndverk, historie & kulturopplevelser.
- Bærum Kunsthåndverk - verkstedutsalg og galleri for profesjonelle
- Det Tverrfaglige Kunstinstitutt (DTK) - en privat 3 årig tverrestetisk fagskole innen foto, maling, tegning, skulptur og video.
- Bærum Kulturhus.

Samhandling kultur og næringsliv

Det ligger et stort utviklingspotensial i samhandling mellom kultur og næringsliv. Næringslivet opplever at kulturell og kunstnerisk kompetanse er sentralt for pr/markedsføring, i kommunikasjon, produktutvikling og arbeid med personal. Kulturaktørene på sin side, opplever at næringslivet kan tilby forretningsmessig spisskompetanse, sponsormidler og tilgang til nye publikumsgrupper.

Det er i dag liten kontakt mellom næringsliv og frivillige, og mellom næringsliv og kulturutøvere. Til tross for relativt høye kostnader knyttet til å etablere kulturnæring i Bærum (eiendomsmarkedet), er det imidlertid flere markante aktører i Bærum. Utfordringene ligger i å få til en økt samhandling mellom kulturaktører og næringsliv. Det kan virke gjensidig styrkende om miljøer knyttes sammen, eksempelvis gjennom opprettelse av et lokalt forum for kultur og næring.

Det er viktig å understreke at det er de profesjonelle aktørene innen kunst- og næringsliv som må utgjøre bærebjelken i utviklingen av kulturnæringene. Kommunen har her en rolle for å utvikle strategier og handlingsplaner som sikrer en samhandling på tvers av kompetansfelt og miljøer.

Ett av de sentrale satsningsområdene på nasjonalt nivå er å øke samhandlingen mellom kultur og næringsliv.¹¹

Klynger er av stor betydning for stedsutviklingen. I Bærum ser vi hvordan for eksempel Fornebu har utviklet seg til å ha en tydelig teknologiidentitet. Klynger bestående av kulturnæringer skaper levende steder som tiltrekker folk utenfra. I

3.3.3

Det er vedtatt at Sandvika skal være innovasjons- og rekreasjonsby og her finnes et potensial i bruken av det offentlige rom, slik som de årlige arrangementene Byfesten og Julemarkedet er eksempler på.

3.3.2

Kultur og næringsliv

9 Kulturnæring fremstiller kulturelle produkt, altså meningsbærende produkt som er fremstilt for å kommunisere med publikum eller kundene gjennom estetiske symboler, tegn, bilder.

I løpet av de senere årene har man sett en voksende forståelse for at kultursektoren også genererer store økonomiske og samfunnsrelaterte verdier. Samtidig henter tradisjonelle næringer impulser og kompetanse fra kunstnerisk og kulturell virksomhet for å nå sine mål.⁹

10 Østlandsforskningen (ØF) rapport nr. 12, 2008.

Kunstnerstanden har økt sterkt de siste årene.¹⁰ 95 500 personer var sysselsatt i kulturnæringene i 2007,

noe som representerer 3,9 % av den totale sysselsettingen i Norge. Dette er en økning på 35 prosent siden 1995, og langt større enn veksten i den generelle sysselsettingen (14%). Veksten er stabil. Næringsgruppen som har hatt den høyeste absolute og relative veksten i antall sysselsatte er kunstnerisk virksomhet, og blir betegnet som kulturnæringenes dynamiske kjerne. Rapporten viser videre at kulturnæringene består av rundt 28 000 bedrifter, og at verdiskapingen i 2005 var på nesten 47 milliarder kroner.

11 Stortingsmelding nr. 22 (2004–2005) Kultur og næring.

Det er mange aktører som kategoriserer som kulturnæringer eller kulturbaserte næringer i Bærum. Et utvalg av dem er:

«I can't understand why people are frightened of new ideas.
I'm frightened of the old ones.»

— John Cage, komponist

Foto:
Jan-Erik
Kjøland

Statoll,
Fornebu

Brambanigården langs Sandvikselven, finner vi en slik kulturklynge. Musikkflekken er Sandvikas scene for rytmisk musikk. Ved siden av finner vi Skiltverkstedet, hvor om lag 30 ungdomsband har sine øvingsrom og et innspillingsstudio. På den andre siden av Musikkflekken ligger Musikkaféen. I samme kvartal ligger Sandvika teater og Lille scene bundet sammen med Bakgården som fra sommeren 2012 har vært et åpent serveringstilbud med underholdning for små og store i helgene. De forskjellige stedene er et eksempel på hvordan kommunale og private initiativ i fellesskap kan utvikle et kulturmiljø som også gir grunnlag for næringsetablering.

Kulturaktiviteter kan også få en identitetsskapende funksjon. Henie Onstad Kunstsenter, Bærums Verk og Bærum Kulturhus, Sandvika Teater, Lille Scene og Musikkflekken

12 Kommunedelplan
for Sandvika (2008).

er viktige bidrag til utviklingen av kommunen med Sandvika som et attraktivt bysentrum. Sandvika byfest har blitt arrangert siste helg i august siden 2006. Den innbyr blant annet til stort markedsliv, konserter på flere scener i byen, vandring elvelangs under Kulturnatten, og aktiviteter for barn og unge. Julemarkedet i Sandvika har vært arrangert siden 2005 og er et utendørs tradisjonelt marked i gågata i Sandvika sentrum. Slike gratisarrangement er med på å gjøre Sandvika til en levende by.

«Aktuelle strategier i Sandvika er å revitalisere sentrum og tidligere industriområder ved å bruke deler av bygningsmassen til kulturaktiviteter og til kulturbaserte næringer, og knytte disse områdene opp mot rekreasjonsstrukturen i byen. Dette kan skape arbeidsplasser og innby til samarbeid mellom kunstnere, kommune og næringsliv.»¹²

3.4 — DELTAKELSE

Bærum kommune ønsker å legge til rette for kultur for alle. Kulturloven sier også at alle skal oppleve et mangfold av kulturaktiviteter. «Alle» betyr hele befolkningen. Vi deltar i kulturaktiviteter for å få et rikere og mer fullverdig liv, og dette er like viktig for alle mennesker.

Gjennom kulturvirksomhet er målene å skape samhørighet og fellesskap for alle grupper av befolkningen – og gi rom for kulturelle uttryksmuligheter uavhengig av økonomiske, personlige og fysiske begrensninger. Mulighetene til å oppleve kultur og delta i kulturaktiviteter avhenger i første rekke av tilgjengelighet og et mangfold av tilbud, og at det er mulig å skaffe seg informasjon om tilbudene.

Universell utforming har et særskilt fokus i Bærum kommunes aktivitetstilbud.

Kommunen har etablert tjenester og tiltak for å sikre tilgang for grupper som ellers opplever fysiske, psykiske, økonomiske, sosiale eller kulturelle hindre for å ta del i aktiviteter og opplevelser. Dette gjelder:

- Fritidssentrene for alle barn og unge
- Tilrettelagt fritidstilbud for personer med psykiske lidelser, fysisk funksjonshemming, utviklingshemming, samt barn og unge med AD/HD.
- Regionalt aktivitetssenter (REGA) består av fem forskjellige hus, Emma Gjestehus, Emma Kafe, Emma Friskhus, Emma Sansehus og Emma Hjorth museum og dokumentasjons-senter. Alle hus har aktivitets- og opplevelses-tilbud til alle grupper av befolkningen, og noen av husene tilbyr også behandling til spesielle grupper. Ved Emma Sansehus fokuserer man på ulike temaområder, sanseinntrykk og kunstuttrykk.
- Den kulturelle spaserstokken skal bidra til at eldre mennesker ved kommunens sykehjem og boliger med service, gjennom deltagelse og opplevelse av kultur får økt sin livskvalitet.
- Organisering av frivillig innsats er en vesentlig faktor for bruk av kultur som helsefremmende virkemiddel i pleie- og omsorgstjenestene, og mange av de kulturelle tilbudene er initiert

«Når jeg er ute å spaserer hender det at jeg former fullkomne setninger som jeg så har glemt når jeg kommer hjem. Jeg vet ikke om disse ordenes utsigelige poesi skyldes at de faktisk er utsigelige eller at de ikke er blir nedskrevet.»

— Fernando Pessoa, *Uroens bok*

Foto:
Jan-Erik
Kjøland

av pårørende og venner av pleietrengende. Noen institusjoner bruker lønnsmidler til en frivillighetskoordinator som kartlegger ønsker og behov, rekruttering og ivaretagelse av frivillige, samt nettverksbygging mellom frivillige beboere og ansatte.

- Aktiv omsorg benytter kultur som virkemiddel i omsorg. Det arrangeres årlig et Kultur og Helse seminar der målet gjennom kompetanseutvikling, er å stimulere det sosiale livet på institusjonene ved hjelp av kultur, frivillighet og aktivitet. Seminaret er lagt opp med bidrag fra aktører innen relevante fagområder.

Bærumssamfunnet er ikke homogent. Det er store forskjeller mellom barn og unge i kommunen. For å inkludere ungdom med fysisk eller psykisk funksjonshemming, eller andre som av ulike årsaker er utsatt, kreves det et inkluderende tilbud. Inkludering kan oppnås gjennom å senke terskelen for deltakelse, enten gjennom økonomisk støtte eller på andre måter. Gruppen mellom 16 og 24 faller ofte utenfor de organiserte tilbudene.

Kulturtilbud for alle barn og unge bidrar til å bygge identitet, det virker forebyggende, det utvikler dannelse, sosiale ferdigheter og ansvarsfølelse overfor et fellesskap. Bærum har et stort og godt tilbud til barn og unge, særlig innenfor idretten. Kulturtilbudet retter seg både mot at barn og unge får være utøvere av en kunstform, at de får være oppleverer, og det innebærer at kultur bidrar i forebyggende arbeid. Det kommunalt organiserte kulturtilbudet for barn omfatter en rekke aktører.

Av Bærums 111 213 innbyggere er ca 16 650 (15%) innvandrere og norskfødte med innvandrerbakgrunn per 1. januar 2010. De største gruppene kommer fra Polen (2067) og Sverige (1366), deretter Danmark, Iran og Pakistan.

Det er et mål at alle, uansett etnisk bakgrunn, får lik mulighet til å utøve sitt kulturuttrykk, samt at kommunen bidrar til å øke kunnskapen om minoriteters kulturuttrykk. Deltakelse for alle i kulturlivet gir en mulighet og en arena for å skape forbindelser mellom ulike kulturer, og det bidrar til å knytte mennesker sammen på en naturlig måte.

Det er i dag få arenaer der minoriteter markerer seg og det er ikke noen systematisk rekruttering av aktører fra forskjellige kulturer.

Økt satsing på ulike kulturuttrykk på eksisterende arenaer gjennom for eksempel økt utveksling og sammenslåing av kulturuttrykk, prøves ut. En god måte å integrere nye befolkningsgrupper er å sikre voksne og deres barn deltakelse i kulturlivet, enten som aktiv deltaker eller ved at de blir kjent med tilbudene som tilbys. Bærum Kulturhus har et potensial for å samarbeide med kommunen om integreringstiltak.

«Vi ønsker jo alle at vi skal bli klokere som mennesker etter som årene går, men er det sant? For meg stemmer det i hvert fall ikke. Jeg er ikke klokere som menneske nå enn da jeg var 25 år, jeg er bare eldre.»

— Dag Solstad, *Professor Andersens natt*

Foto:
Knut Bry/
Tinagent

Jar skoles
musikkorps

3.4.1

Kultur, livskvalitet og helse

Vår helse henger tett sammen med vår opplevelse av livskvalitet. Kultur har både en egenverdi, og kulturopplevelse og deltakelse kan skape følelse av fellesskap, tilhørighet og forståelse for sammenhenger i tilværelsen. Slik kan kultur påvirke livskvalitet hos både friske og syke.

Et eksempel er aktivitetene på scenene i Sandvika, hvor frivillig baserte tilbud for barn og ungdom utgjør den viktigste gruppen. Her gis mer enn 20 000 brukere et tilbud om egenaktivitet. Egenaktiviteten er i seg selv av stor betydning, og den er også verdifull i et utvidet helseperspektiv.

Det er dokumentert betydelige forskjeller i befolkningen i forhold til kultur deltakelse. Noen av disse forskjellene har sammenheng med ulikheter i sosioøkonomiske kår, manglende eller for dårlig tilrettelegging, dvs. for høye terskler, og at visse grupper stadig faller utenfor.

Ettersom det er en sammenheng mellom høy utdanning og inntekt og bruk av kulturtilbud, er andelen som benytter ulike kulturtilbud høyere i Bærum enn landsgjennomsnittet.

Bærum kommune er opptatt av innbyggernes livskvalitet og forsøker å legge til rette for at alle skal kunne oppleve kultur og ha mulighet til å delta i kommunens kulturliv. Økt tilgang for flere grupper til kulturopplevelse og deltagelse gir helseeffekt.¹³

Deltakelse i kulturlivet stimulerer det skapende hos enkeltmennesket og kan i tillegg til selve opplevelsen gi ny kunnskap og innsikt om samfunnet. Ulikhet i kultur deltakelse kan dermed bety ulikhet i kunnskapstilegnelse og ulik mulighet til å delta i samfunnet.¹⁴

Norsk Institutt for by- og regionsforskning (NIBR) har utført en evaluering av nasjonale prosjekter som bruker kultur i en helsesammenheng.¹⁵ Evalueringen viser at mange kulturaktiviteter og tiltak bidrar til bedre helse gjennom å gi målgruppene trivsel og samvær, og derigjennom definerer en rolle og en plass i et lokalmiljø. Marginaliserte grupper og enkeltindivider er flyttet fra margin og inn i det gode selskap. Den kulturen som kan anrettes slik at den gir identitet og tilhørighet, har altså gitt god helse.

¹³ Folks inntekt og utdanning har stor betydning for bruken av de fleste kulturtilbudene. De med høy utdanning bruker kulturtilbudene i betydelig større grad enn personer med lav utdanning (SSB: Norsk kulturbarometer 2008).

¹⁴ «Koblingen kultur og helse er konkret synliggjort i prosjekter, som for eksempel UNESCOs satsning *Art in Hospital*, (1987–97) der kunstuttrykk, estetikk og utforming av sykehus ble ansett for å ha stor positiv betydning for pasientenes og personalets helse. Samtidig viser samfunnsmedisinsk forskning at storforbrukere av helsetjenester er småforbrukere av kulturtjenester». — (Peter F. Hjort)

¹⁵ NIBR prosjektrapport 2000:11.

«I don't sing because I am happy. I am happy because I sing.»

— R. Layard

Happiness – Lessons from av new science

Foto:
Evy Andersen

KGB Dans &
Ballet

4

Avsluttende kommentarer

Kulturmeldingen peker på retninger kommunens kulturinnsats bør ta. De foreslåtte strategier gir rom og forankring for tiltak som gir ønskede effekter for bærumsamfunnet. Dette gjelder kultur og kulturutvikling der kulturens egenverdi er målet, men også der steds- og næringsutvikling er et fokus som vil utvikle identitet, samhørighet og stolthet hos våre innbyggere.

Økt livskvalitet gjennom kultur og dermed økt opplevd helse, er forebyggende virksomhet for mennesker i alle aldre. Dette er et område med stort potensiale for utvikling av morgendagens omsorgstjenester.

Litteraturliste

Bok

Florida, Richard. *The Rise of the Creative Class. And How It's Transforming Work, Leisure, Community and Everyday Life*. The Perseus Books Group, 2003.

Offentlige dokumenter; proposisjoner og meldinger

- Regjeringen kulturmelding (2004–2014). Bondevik II.
- Stortingsproposisjon nr. 1 (2007–2008). Regjeringen Stoltenberg II.
- Stortingsmelding nr. 10 (2011–2012). *Kultur, inkludering og deltaking*.
- Stortingsmelding nr. 22 (2004–2005): *Kultur og næring*.
- Stortingsmelding nr. 23 (2011–2012): *Visuell kunst*.
- Stortingsmelding nr. 25 (2005–2006): *Mestring, muligheter og mening - Framtidas omsorgsutfordringer*.
- Stortingsmelding nr. 48 (2002–2003): *Kulturpolitikk fram mot 2014*.
- Stortingsmelding nr. 39 (2006–2007): *Frivillighet for alle* (Regjeringen Stoltenberg II).
- *Samspill mellom kulturliv og næringsliv*. Temahefte (2001). Kulturdepartementet og Nærings- og handelsdepartementet.
- Lov 2007-06-29 nr. 89: *Om offentlige styresmakters ansvar for kulturverksemd (Kulturlova)*.
- Frivillighetsmeldingen, Bærum kommune (2006).
- Ruspolitisk handlingsplan, Bærum kommune (2008).
- Kommunedelplan for Sandvika, Bærum kommune (2008).

Forskningspublikasjoner

Bergljot Baklien og Yngve Carl: *Helse og kultur. Prosessevaluering av en nasjonal satsing på kultur og helsefremmende virkemiddel*. NIBR prosjekt-rapport 2000:11.

Dag Wollebæk og Karl Henrik Sivesind: *Fra folkebevegelse til filantropi? Frivillig innsats i Norge 1997-2009*. Senter for forskning på sivilsamfunn & frivillig sektor, Oslo 2010.

Tone Haraldsen, Simen Kristian Flygind, Kjell Overvåg og Dominic Power: *Kartlegging av kulturnæringene i Norge - økonomisk betydning, vekst- og utviklingspotensial*. ØF-Rapport nr. 10/2004.

Andre publikasjoner

- Kommunal Rapport. Bilag om frivillighet nr. 41/06.
- Norsk kulturbarometer (2008) (2012) SSB.
- UiB-magasinet 2/1997.

Basis

Beskrivelser av kulturlivet og kulturarbeidet i Bærum

Utgiver:	Bærum kommune v/ Trine Hamre Bendixen	Kontakt:	Bærum kommune 1304 Sandvika
Konsulent:	Mette Kaaby		
Grafisk design:	Carl Gürgens (Your Friends)	Tlf:	(+47) 67 50 40 50
Foto:	Evy Andersen, Knut Bry, Jan-Erik Kjølund, Paal Alme, Bærum kommune, Bærum Kulturhus, Tom Arheim, Heli Sorjonen, Visit Bærum	E-post:	post@baerum.kommune.no
		Web:	www.baerum.kommune.no
Trykk:	Nilz & Otto		
Opplag:	500		
©2013	Bærum kommune		

BÆRUM KOMMUNE

Bærum kommune
1304 Sandvika

T: (+47) 67 50 40 50

E: post@baerum.kommune.no

W: www.baerum.kommune.no

BÆRUM KOMMUNE